

MANNELIJKE SLACHTOFFERS VAN PARTNERGEWELD: Een kwalitatieve studie naar de impactbeleving

Masterproef neergelegd tot het behalen van
de graad van Master in de Criminologische Wetenschappen
door (01408118) (Dossche Fien)

Academiejaar 2019-2020

Aantal woorden: 13 818

Promotor :
(Vandeviver Christophe)

Commissaris :
(Depreatere Joke)

Abstract

Current study aimed at expanding the knowledge about the experiences of male victims of intimate partner violence, regardless of their sexual orientation. Societal stereotypes based on gender were the central thread in the study. Eight men were interviewed by means of semi-structured in-depth interviews. All participants experienced various forms of violent acts. Such acts involved psychological, physical, legal-administrative and/or economic violence. Still some men thought ‘violence’ was too harsh for naming the experience. Especially with regard to psychological violence. The study showed that partner violence affects victims in a variety of ways. The men indicated physical, psychological, relational, social and professional consequences. Nevertheless, some also noted positive effects such as better study results and increased mental strength afterwards. Gender stereotypes appeared to contribute to the men’s experiences. Several men felt as though they did not stand up for themselves, in contrast to what is expected of men. Resulting in them feeling unmanly or wounded in their male pride, which in turn negatively affected their self-image. On the other hand, those who did stand up for themselves by means of self-defense felt guilty and even stigmatized themselves for doing so. This relates to the double standard for men in this matter. The societal reactions included support and understanding. However, sometimes reactions were influenced by gender stereotypes, which led to minimization, skepticism, disbelief and ridicule of victimization. Victimization was often not recognized by the social environment.

Keywords: intimate partner violence, male victims, gender stereotypes, experience, consequences

Woord vooraf

Deze masterproef strekt ertoe het diploma master in de Criminologische Wetenschappen te behalen.

Graag maak ik van de gelegenheid gebruik om enkele mensen te bedanken. Een eerste dankwoord gaat uit naar de participanten van dit onderzoek. Met een onbekende over een dergelijk gevoelig en persoonlijk onderwerp praten, is zeker geen vanzelfsprekendheid. Ik ben jullie enorm dankbaar en wens jullie één voor één het beste toe.

Verder wil ik iedereen die nauw bij mij betrokken is heel erg bedanken voor alle steun. Jullie gaven mij telkens weer de moed en energie om door te zetten. Waar het vertrouwen in mijzelf even zoek was, stonden jullie klaar om dat weer op te krikken. Zonder jullie was het mij niet gelukt. Een welgemeende dank u wel ook aan zij die mijn masterproef nagelezen hebben.

Uiteraard wil ik ook mijn promotor bedanken voor de begeleiding en ondersteuning. Deze masterproef nam (helaas) veel tijd in beslag, maar toch bleef u geduldig en schonk u mij steeds vertrouwen door middel van constructieve en positieve feedback.

Inhoudstafel

1. Inleiding-----	1
2. Genderstereotypen en mannelijke slachtoffers van partnergeweld-----	5
2.1. Wat zijn genderstereotypen?-----	5
2.2. Invloed van genderstereotypen op de sociale perceptie van mannelijke slachtoffers van partnergeweld -----	6
2.3. Invloed van genderstereotypen op de ervaring van partnergeweld en omgang met het geweld -----	8
3. Methodologie-----	12
3.1. Semi-gestructureerd diepte-interview -----	12
3.2. Selectie en rekrutering van respondenten -----	12
3.3. Respondenten -----	13
3.4. Verloop interviews -----	14
3.5. Dataverwerking -----	14
4. Resultaten-----	15
4.1. Beschrijving geweld-----	15
4.1.1. Fysiek geweld -----	15
4.1.2. Psychologisch geweld-----	15
4.1.3. Legaal-administratief geweld -----	17
4.1.4. Economisch geweld -----	18
4.1.5. Wederkerig geweld -----	18
4.1.6. Herkennen en erkennen van geweld-----	19

4.2.	Beschrijving gevolgen	20
4.2.1.	Fysieke gevolgen	20
4.2.2.	Psychische en emotionele gevolgen	20
4.2.3.	Relationele impact	24
4.2.4.	Sociale impact	25
4.2.5.	Professionele gevolgen	26
4.3.	Beschrijving sociale reacties	27
4.3.1.	Praten over geweld	27
4.3.2.	Reacties: vrienden/familie	27
4.3.3.	Reacties: politie	29
5.	Besluit	31
	Bibliografie	I
	Bijlagen	VII
	Wetenschapspopulariserende samenvatting	XXXI

1. Inleiding

Het is opvallend: de reacties die ik alleen al op de titel van mijn masterproef krijg, raken de kern van de probleemstelling die ik wil behandelen. Het beeld van een man die geslagen wordt, of psychologisch geterroriseerd, blijkt in eerste instantie eerder op de lachspieren te werken dan empathie op te wekken. Mannen als slachtoffer van partnergeweld? Mensen reageren gniffelend alsof het eerder humor betreft dan een echt maatschappelijk probleem. Men lijkt er met andere woorden in onze huidige samenleving nog steeds vanuit te gaan dat de man zijn partner de baas moet kunnen, en anders wel 'een watje' of een slappeling zal zijn.

En zo gek is het bestaan van die perceptie, die het onderwerp controversieel maakt, niet. Lange tijd werd partnergeweld gekaderd binnen man-vrouw verhoudingen in de maatschappij, waarbij geweld een tool van de man was om controle en dominantie over diens vrouw uit te oefenen. Dat is althans de verklaring die de feministische stroming erop nahield. Deze stroming, beter gekend als de 'Battered Women's movement' vestigde in de jaren '70 de aandacht op het gendergebonden aspect van partnergeweld (Hellemans, Dewaele, Van Houtte & Buysse, 2013). Die beweging wou op deze manier opkomen voor mishandelde vrouwen door de problematiek onder de aandacht brengen (Groenen & Matkoski, 2014). Partnergeweld wordt dan ook meestal gelinkt aan geweld tegen vrouwen (Jaspaert & Vervaeke, 2016). Jaspaert en Vervaeke (2016) wijzen erop dat deze stellingname van partnergeweld als gender-gerelateerd geweld niet langer houdbaar is. Het stereotype beeld dat de samenleving en zelfs sommige wetenschappers erop nahouden van partnergeweld, namelijk dat mannen voornamelijk beschouwd worden als de geweldpleger, en vrouwen voornamelijk als het slachtoffer (Anderson, 2004), creëert een eenzijdige visie die ervoor zorgt dat mannelijke slachtoffers van dergelijk geweld grotendeels in de kou blijven staan.

Niet alleen heeft deze focus op vrouwelijke slachtoffers binnen heteroseksuele relaties een invloed gekend op de erkenning van mannen als slachtoffers, het heeft ook een invloed gekend op het niet herkennen van mannelijke slachtoffers die homo- of biseksueel zijn. Aangezien partnergeweld gekaderd werd binnen man-vrouw verhoudingen, werd er lange tijd vanuit gegaan dat intiem geweld niet voorkomt bij partners van hetzelfde geslacht. Nog al te vaak wordt in wetenschappelijk onderzoek en in de samenleving vertrokken vanuit een heteronormatief standpunt (Hellemans et al., 2013).

Het overgrote deel van het onderzoek naar intiem koppelgeweld bestaat uit kwantitatief onderzoek en veel minder uit onderzoek naar de individuele ervaring van betrokkenen (Laskey, Bates & Taylor, 2018). Dit laatste gaat nog des te meer op voor de ervaringen van mannelijke slachtoffers (Corbally, 2015; Brooks, Martin, Broda & Poudrier, 2017). Ondanks het gegeven dat uit wetenschappelijk onderzoek gebleken is dat ook mannen diverse negatieve gevolgen ervaren door victimisatie, zijn de consequenties voor mannen zelden het voorwerp van onderzoek (Simmons, Knight & Menard, 2018; Laskey, Bates & Taylor, 2019). Hoewel prevalentiestudies wijzen op een hoger aantal vrouwelijke slachtoffers zegt dit absoluut niets over de noodzakelijkheid om ook het mannelijk slachtofferschap met even grote ernst in onderzoek naar partnergeweld te betrekken.

Een gevolg van het eerder beperkt onderzoek naar mannelijke slachtoffers van partnergeweld, daar waar onderzoek bij vrouwen reeds grootschalig is gevoerd, is uiteraard de onwetendheid en het ongeloof dat rond het onderwerp bestaat. Het taboe dat op vrouwelijke slachtoffers rust werd al deels opgeheven door de grote aandacht die ernaar uitgegaan is, hoewel het ook voor hen nog steeds moeilijk is om met die ervaring naar buiten te komen. Voor mannelijke slachtoffers lijkt het taboe onoverkomelijk (Jaspaert & Vervaeke, 2016). De drempel om hun verhaal te delen, voelt aan als onoverbrugbaar. Dat geldt trouwens zowel voor hetero maar nog des te meer voor homo- en biseksuele mannen. Zeker gezien het gegeven dat men er lange tijd vanuit ging dat partnergeweld enkel in heteroseksuele relaties kon voorkomen (Hellemans et al., 2013). Als gevolg van het taboe doen mannen ook merkkelijk minder vaak aangifte van partnergeweld. Een taboesfeer genereert immers in de eerste plaats intense gevoelens van schaamte. Men is bang om uitgelachen te worden. Maar even belangrijk is de angst om niet geloofd te worden (Simmons et al., 2018).

De aanwezigheid van bepaalde genderstereotiepe assumpties in de samenleving maakt het des te interessanter om de individuele ervaringen van mannelijke slachtoffers van partnergeweld onder de loep te nemen. Zoals ik ter opening van deze uiteenzetting al aangaf, lijkt onze samenleving er nog altijd het idee op na te houden dat een man op zijn minst zelfredzaam is. De man wordt niet aanschouwd als een kwetsbaar individu (Horen zien en praten, 2019). Van mannen verwacht men stereotiep dat ze sterk en assertief zijn (Van Hiel, 2013). Mannelijkheid wordt vaak gelijkgesteld met het beeld van een 'sterke kerel die er een onverschrokken houding op nahoudt' (Depraetere, Vandeviver, Vander Beken, Keygnaert, 2018). Reeds van kindsbeen af wordt de mens geconfronteerd met deze opvattingen over welk gedrag gepast is voor mannen en vrouwen. Jongens en meisjes worden gesocialiseerd in verschillende genderrollen. Deze

beïnvloeden hoe we onszelf en anderen beleven, maar ook hoe we ons als mens gedragen (Depraetere, 2018). Ze zitten zelfs zo diepgeworteld dat ze ons ook in de volwassenheid nog sterk beïnvloeden (Van Hiel, 2013).

Maar ook specifiek met betrekking tot partnergeweld worden er bepaalde aannames gedaan op basis van gender. Het klassieke idee dat men heeft over slachtoffers van partnergeweld is dat het enkel, of toch voornamelijk vrouwen overkomt. En als het al een man overkomt, dan zal hij waarschijnlijk wel zelf gewelddadig gedrag gesteld hebben. Of zou hij toch op zijn minst sterk genoeg moeten zijn om zich te verweren of uit de situatie te verwijderen (Hines & Douglas, 2010). Of is hij gewoon een zwakkeling, of men gelooft hem gewoonweg niet, ‘omdat hij zich toch wel zou kunnen weren hebben’. Uit onderzoek naar attitudes ten opzichte van partnergeweld en de invloed van genderstereotypen kwam naar voren dat men minder geneigd is om partnergeweld tegen mannen als onaanvaardbaar te bestempelen of zelfs te erkennen als zijnde partnergeweld (Bates, Kaye, Pennington & Hamlin, 2019). Aangezien mannen zelf onderdeel uitmaken van een samenleving waarin dergelijke stereotypen leven, is het niet ondenkbaar dat hun ervaring gekleurd wordt door geldende genderstereotypen en specifieke assumpties met betrekking tot partnergeweld wat betreft het aspect gender.

Het doel van deze masterproef is bij te dragen aan de kennis omtrent de manier waarop partnergeweld door mannen beleefd wordt. Er wordt hierbij enerzijds onderzocht hoe ze het geweld op zich ervaren hebben en anderzijds hoe ze de gevolgen ervan beleefd hebben. Dit zowel wat betreft partnergeweld gesteld door een vrouwelijke partner als door een mannelijke partner. In het onderzoek gaat specifieke aandacht uit naar hoe het aspect gender deze ervaring mogelijks gekleurd heeft, gegeven de geldende genderstereotypen in onze huidige samenleving. Eveneens wordt er onderzocht welke de reacties zijn die mannelijke slachtoffers krijgen indien ze met de geweldservaringen naar buiten komen. Het is dus niet de bedoeling om tot generaliseerbare resultaten te komen, wel om tot een dieper inzicht te komen omtrent de beleving van partnergeweld door mannen. Om tot deze onderzoeksdoelstelling te komen werden een aantal onderzoeksvragen en deelvragen opgesteld. Deze luiden als volgt:

OV 1: Welke vormen van partnergeweld ervaren mannelijke slachtoffers?

DV 1.1: Spelen genderstereotypen een rol in de beleving van partnergeweld?

OV 2: Wat zijn de gevolgen die mannen ervaren door hun victimisatie?

DV 2.1: Wat is de rol van genderstereotypen in de gevolgen van victimisatie?

OV 3: Wat zijn de sociale reacties die mannelijke slachtoffers van partnergeweld krijgen?

DV 3.1.: Wat is de rol van genderstereotypen in de sociale reacties op mannelijk slachtofferschap?

Om tot een antwoord te komen op de gestelde onderzoeksvragen werd gebruik gemaakt van diepte-interviews. Dit houdt een kwalitatieve benadering in, hetgeen contextualisering en meer diepgaand begrip toelaat. De interviews verliepen semi-gestructureerd door middel van een vooraf opgestelde topiclijst.

De masterproef vangt aan met een theoretische toelichting over de invloed van het aspect gender op de ervaring van partnergeweld door mannen alsook op de sociale reacties erop. Na het theoretisch gedeelte wordt ingegaan op de gebruikte onderzoeksmethode, de selectieprocedure en data-analyse. Aansluitend op dit methodologisch gedeelte volgt een uiteenzetting van de onderzoeksresultaten. Tot slot worden de onderzoeksresultaten kritisch onder de loep genomen en afgewogen tegen de bevindingen uit het theoretisch gedeelte. In dit onderdeel wordt gepoogd een antwoord te formuleren op de gestelde onderzoeksvragen en tot een conclusie te komen.

2. Genderstereotypen en mannelijke slachtoffers van partnergeweld

Vooraleer kan ingegaan worden op de rol die genderstereotypen spelen bij de perceptie en ervaring van intiem geweld, dient eerst beknopt toegelicht te worden wat hieronder precies begrepen wordt.

2.1. Wat zijn genderstereotypen?

Gender is een sociaal construct dat cultureel en historisch bepaald wordt. Het is geen universeel gegeven. Hoe naar gender gekeken wordt, verschilt tussen tijdsperiodes en tussen samenlevingen (Van Hevele, 2006; Depraetere, 2018). Wat enkele decennia terug als mannelijk werd gepercipieerd, verschilt bijvoorbeeld van hedendaagse opvattingen over wat mannelijk is (De Smet, 2016). Binnen de Westerse samenleving vallen enkele algemene normen terug te vinden naar wat aanvaardbaar of gepast is voor mannen (Depraetere, 2018). Dergelijke “algemene opvattingen over het gedrag, de gevoelens en de eigenschappen van mannen en vrouwen” noemen we genderstereotypen. Deze bepalen wat ‘mannelijk’ en wat ‘vrouwelijk’ is. Het zijn maatschappelijk bepaalde sociale verwachtingen op basis van iemands biologisch geslacht (Michiels & Dedoncker, 2019).

Gender wordt onder meer geconceptualiseerd door de notie ‘mannelijkheid’ (Van Hevele, 2006). Mannelijkheid wordt frequent gebruikt als theoretische lens in onderzoek naar de individuele ervaringen van (heteroseksuele) mannelijke slachtoffers van partnergeweld. Het wordt aangewend om te onderzoeken hoe dit gegeven doorschemert in de manier waarop mannen over het partnergeweld en hun positie als slachtoffer vertellen (zie bijvoorbeeld Corbally, 2015; Brooks et al., 2017; Eckstein, 2010). Sommige onderzoekers zijn echter sceptisch over het plaatsen van de ervaringen van mannen onder het theoretische kader van mannelijkheden (cfr. Brooks et al., 2017).

Het stereotiepe beeld van mannelijkheid schrijft aan elke man in meer of mindere mate een set kwaliteiten en karakteristieken toe (Machado, Hines & Matos, 2016). Deze kwaliteiten dienen steeds begrepen te worden in relatie tot de kwaliteiten gelinkt aan vrouwelijkheid (Durfee, 2011). Deze kwaliteiten betreffen onder andere een zekere mate van controle over je emoties, een terughoudendheid om zich kwetsbaar of afhankelijk op te stellen, rationaliteit, fysieke kracht, assertiviteit, controle en dominantie (Machado et al., 2016; Dim, 2020; Walker et al., 2020). Van een man wordt verwacht dat hij niet kwetsbaar, emotioneel of gevoelig is, laat staan

dus een slachtoffer (Depraetere et al., 2018). Mannelijkheid wordt maatschappelijk gezien vaak toegeschreven aan heteroseksuele mannen. Van homoseksuele mannen gaat men er vaak vanuit dat zij eerder vrouwelijk zijn (Depraetere, 2018). Dit brengt voor hen mogelijks nog bijkomende moeilijkheden met zich mee (zie infra).

Mensen worden ook gesocialiseerd om zich te gedragen naar deze gendergerelateerde sociale verwachtingen (Corbally, 2015). Een individu heeft echter steeds enige zeggenschap in de manier waarop gender beleefd wordt. Niet alle mannen pogen het ideaalbeeld van mannelijkheid na te volgen, hoewel hun mannelijkheid er wel maatschappelijk tegen wordt afgewogen. Sommige mannen zetten zich ook bewust af tegen dit ideaal (De Smet, 2016). Niet iedereen identificeert zich daarnaast met het gender dat hen op basis van hun biologisch geslacht wordt toegeschreven. Dit noemt men genderqueer of een non-binaire genderidentiteit wat kort gezegd inhoudt dat iemand zich niet identificeert met de tweeledige opdeling in ofwel man ofwel vrouw (Lumi, 2019). Dit wil evenwel niet zeggen dat men zich niet bewust kan zijn van de genderstereotypen gerelateerd aan hun biologisch geslacht en daar dus ook door beïnvloed kan worden.

In huidig onderzoek werd ook expliciet aan de mannen gevraagd hoe sociale percepties op basis van gender hun ervaring mogelijks hebben gekleurd. Ook werd gevraagd of de ervaring met partnergeweld hen beïnvloed heeft in hoe ze zichzelf zien als man.

2.2. Invloed van genderstereotypen op de sociale perceptie van mannelijke slachtoffers van partnergeweld

Hoe maatschappelijk wordt gereageerd op mannelijke slachtoffers van partnergeweld, wordt eveneens beïnvloed door deze genderstereotiepe assumpties (Walker et al., 2020). Het herkennen van mannen als slachtoffers van partnergeweld betreft immers een uitdaging voor de maatschappelijke visie waarin mannen als sociaal, economisch en politiek dominant worden beschouwd (Randle & Graham, 2011). Zo krijgen mannelijke slachtoffers van partnergeweld vaak te kampen met reacties van ongeloof, bagatellisering of verwijten dat ze het geweld wel zelf uitgelokt zullen hebben (Walker et al., 2020). Grotendeels valt dit te wijten aan de opvatting dat slachtoffers van partnergeweld voornamelijk vrouwen zijn (Machado et al., 2016). Mannelijkheid en de eigenschappen die daarmee geassocieerd worden, lijken immers haaks te staan op de term slachtoffer en de idee van wie of wat een slachtoffer is. Terwijl mannelijkheid wordt gelinkt aan woorden als ‘macht’ en ‘sterk’, wordt het woord slachtoffer eerder gelinkt

aan termen zoals ‘machteloos’ en ‘zwak’ (Depraetere, 2018). Sociaal psychologisch onderzoek vond evidentie voor wat men het contrasteffect noemt. Dit effect wordt omschreven als de neiging om wanneer stimuli sterker afwijken van de verwachtingen, men het waargenomen verschil gaat overdrijven in tegenstelling tot wat het in werkelijkheid is (Van Hiel, 2013). Dit impliceert dus dat wanneer mannen van het script van de man als assertief en sterk afwijken, namelijk door in een kwetsbare positie te belanden zoals slachtofferschap van partnergeweld, zij het risico lopen om als een zwak persoon gepercipieerd te worden.

Morgan en Wells (2016) vonden in hun studie dat enkele mannen het idee hadden dat hun slachtofferschap van partnergeweld gezien werd als een niet-mannelijk iets. Verscheidene onderzoekers wijzen er in dit verband op dat het slachtofferschap voor mannen moeilijker onder woorden te brengen valt omdat het een soort ‘verboden narratief’ inhoudt (Brooks et al., 2017). Dit ‘verboden narratief’ geeft aan dat aangezien slachtofferschap wordt gelinkt aan vrouwelijkheid, er een reële kans bestaat dat geweld tegen mannen niet wordt geloofd of met enige argwaan wordt benaderd (Dim, 2020). Dit geldt zowel voor mannen die het slachtoffer van geweld zijn geworden door een vrouwelijke partner als door een mannelijke partner (Brown, 2008).

De manier waarop gender en partnergeweld sociaal geconstrueerd zijn, kent bovendien een invloed op de loutere herkenning ervan (Corbally, 2015). Meermaals wees onderzoek uit dat mannen niet altijd herkend worden als slachtoffer van intiem partnergeweld (Baker, Buick, Kim, Moniz & Nava, 2013). De sociale rollen die toegeschreven worden op basis van gender hebben ervoor gezorgd dat er bepaalde mythes bestaan rond wie wel en wie niet aanzien kan worden als een slachtoffer van intiem geweld (Brown, 2008; zie ‘inleiding’). Een bijkomstige moeilijkheid voor mannen is het bestaan van dergelijke mythes rond seksueel geweld. Mannen worden eveneens geacht seksueel dominant te zijn, wat leidt tot de mythe dat mannen niet het slachtoffer kunnen worden van seksueel geweld en al zeker niet van verkrachting (Depraetere et al., 2018). Door deze mythes en assumpties zal niet iedereen er in slagen om effectief als slachtoffer gelabeld te worden (Davies, Greeg & Francis, 2014). Niet alleen worden mannen niet altijd herkend als slachtoffers door hun directe sociale omgeving, ook officiële instanties zoals politiediensten houden er soms stereotype opvattingen op na. Hierdoor worden ze niet geloofd, in het belachelijke getrokken of zelf als dader aangewezen (Machado et al., 2016). Opvallend is dat in onderzoek naar (heteroseksuele) mannelijke slachtoffers naar voren komt hoe vrouwen soms voordeel proberen te halen uit deze genderstereotypen en het stigma op

zelfverdediging, bijvoorbeeld door een valse aangifte van geweld (Walker et al., 2020; Morgan & Wells, 2016; Dim, 2020).

Deze gender-gerelateerde aannames zorgen er eveneens voor dat louter en alleen iemands gender bepaalt wat aanvaardbaar en te verwachten gedrag is voor een individu (Baker et al., 2013). Voor een man is het bijvoorbeeld uit den boze om diens vrouwelijke partner pijn te doen, hetgeen met zich meebrengt dat zelfverdediging door mannen sterk gestigmatiseerd wordt (Morgan & Wells, 2016). Op dat vlak heerst er eigenlijk een dubbele moraal. Enerzijds wordt verwacht van mannen dat ze minstens sterk genoeg zijn om zichzelf te verweren (Hines & Douglas, 2016), anderzijds wordt zelfverdediging voor mannen sterk gestigmatiseerd (Morgan & Wells, 2016). Geweld tussen twee mannen daarentegen wordt maatschappelijk meer aanvaard en soms aanzien als een valide manier ter beslechting van een conflict. Deze attitude zorgt ervoor dat men bij geweld dat plaatsvindt binnen een homoseksuele relatie er al gauw vanuit gaat dat het geweld wederkerig is. Mannen zouden immers fysiek en sociaal evenveel macht hebben, althans daar wordt veelal vanuit gegaan. Op die manier wordt het geweld dat zij ervaren vaak geminimaliseerd en worden niet-fysieke vormen van geweld vaak genegeerd (Rollè, Giardina, Calderera, Gerino & Brustia, 2018; Brown, 2008).

De anticipatie op deze mogelijke negatieve impact van het onthullen van een geweldservaring binnen een intieme relatie vormt een wezenlijke drempel voor mannen om hulp te zoeken. Een belangrijke kanttekening is echter dat deze onthulling niet steeds gepaard gaat met dergelijke negatieve reacties of gevolgen, ze kan ook zorgen voor wezenlijke steun en begrip (Walker et al., 2020).

2.3. Invloed van genderstereotypen op de ervaring van partnergeweld en omgang met het geweld

Zoals reeds gesteld werd in de inleiding wordt de beleving van partnergeweld door mannen mogelijks gekleurd door bepaalde genderstereotiepe verwachtingen. Slachtofferschap van partnergeweld wordt immers vaak gezien als iets vrouwelijk, wat in schril contrast staat met het stereotiepe beeld van mannelijkheid als zijnde kenmerken als onverschrokken, sterk en dominant (Walker et al., 2020; Depraetere et al., 2018). De manier waarop intiem geweld onder invloed van genderstereotypen sociaal gepercipieerd wordt, kent zowel een invloed op de ervaring en beleving van partnergeweld door mannen als op hoe ze er mee omgaan (Dim, 2020).

Hoewel iemand in strikte zin het slachtoffer kan zijn van een gewelddaad, leidt deze ervaring er niet automatisch toe dat iemand zichzelf herkent als zijnde het slachtoffer van een dergelijk misdrijf (Burcar & Åkerström, 2009). Onderzoek wees reeds uit dat mannen, ongeacht hun seksualiteit, zichzelf niet altijd herkennen en erkennen als zijnde het slachtoffer van intiem geweld (Baker et al., 2013). Al zeker niet wanneer het psychologisch geweld betreft aangezien dit een meer subtiele vorm van geweld betreft (Randle & Graham, 2011; Woodyatt & Stephenson, 2016). Dit geldt bovendien nog des te meer met betrekking tot seksueel geweld (Javaid, 2018). Mannen zoeken daarenboven geen tot weinig informele of formele hulp omwille van de internalisatie van genderstereotypen (Oringher & Samuelson, 2011). Genderstereotypen kunnen er namelijk voor zorgen dat mannen interne barrières ervaren zoals schaamte of het weigeren zichzelf te zien als slachtoffer (Machado et al., 2016; Walker et al., 2020). Andere onderzoekers stellen echter in vraag of mannen tegenwoordig wel nog steeds gesocialiseerd worden op een wijze die het niet toelaat om over slachtofferschap te praten en gevoelens openlijk te tonen (Brooks et al., 2017).

Mannelijke slachtoffers van partnergeweld zijn zich ook bewust van het stigma dat kleeft op zelfverdediging. In een narratieve studie van Durfee (2011) kwam bijvoorbeeld naar voren dat mannen die actief weerstand boden tegen hun agressieve partner steeds benadrukten dat deze weerstand op zich geen geweldpleging bedroeg, en zij dus ook niet de geweldplegers waren. Morgan en Wells (2016) vonden in hun studie naar mannelijke slachtoffers van intiem geweld dat hun participanten het gevoel hadden gelimiteerd te zijn in de wijzen waarop ze konden omgaan met het geweld omwille van bepaalde maatschappelijke assumpties.

Het concept mannelijkheid wordt zoals eerder gesteld vaak aangewend om de genderspecifieke ervaringen van mannelijke slachtoffers van partnergeweld beter te begrijpen (Brooks et al., 2017; Dim, 2020). Het idee luidt dat de notie mannelijkheid de ervaring voor mannen ingewikkelder maakt omdat deze indruist tegen hoe ze zichzelf percipiëren en willen portretteren als zijnde mannelijk. Slachtofferschap van partnergeweld kan voor mannen leiden tot een zogeheten ‘gemarginaliseerde mannelijkheid’. Deze term wijst erop dat indien een man als slachtoffer erkend wil worden, hij daarnaast ook een vrouwelijke stempel op zich gedrukt zal krijgen gezien de associatie tussen ‘slachtoffer’ en ‘vrouwelijkheid’ (Walker et al., 2020). Daar komt nog bovenop dat van mannen stereotiep verwacht wordt dat zij de dominante rol binnen de relatie opnemen, althans wat betreft intieme relaties tussen een man en een vrouw. Wanneer je als man stelt het slachtoffer te zijn geworden van intiem geweld houdt dit als het ware in dat je moet toegeven geen ‘echte’ man te zijn (Durfee, 2011).

In tegenstelling tot vrouwelijke slachtoffers die schuld eerder zouden internaliseren, zouden mannen schuld net externaliseren, resulterende in woede en geweld naar derden toe. Deze neiging tot externaliseren zou te wijten zijn aan de tegenstrijdigheid tussen mannelijkheid en het zichzelf identificeren als slachtoffer (Walklate, 2007). Diverse onderzoeken naar mannelijke slachtoffers van partnergeweld wijzen op externaliserende symptomen, zoals woede en middelengebruik, als reactie op de stressvolle gebeurtenissen (Randle & Graham, 2011).

Sommige mannelijke slachtoffers geven dan ook aan dat de ervaring met partnergeweld hen het gevoel gaf beroofd te zijn van hun mannelijkheid en dat ze zich zelfs gedehumaniseerd voelden (Dim, 2020). Deze vaststelling kwam ook naar voren in Durfee's (2011) onderzoek naar de narratieven van (heteroseksuele) mannelijke slachtoffers van partnergeweld die een beschermingsmaatregel aanvroegen bij het gerecht. Velen van hen leken er enerzijds op gefocust om bij de beschrijving van het geweld wel het ervaren van een gewelddaad duidelijk te willen communiceren, maar anderzijds leken ze ook te willen benadrukken geen slachtoffer te zijn in die zin dat ze duidelijk stelden nog enige controle te hebben binnen de relatie. Ook Eckstein (2010) vond in haar onderzoek naar de wijze waarop mannen communiceren over het geweld dat ze ervaren hadden dat mannen dit deden op een wijze die een mannelijke interpretatie van het geweld inhield. Anderen daarentegen verzetten zich expliciet tegen de traditionele visie op mannelijkheid. Brooks en collegae (2017) kwamen eveneens tot de constatactie dat enkele participanten hun victimisatie zo probeerden te verwoorden dat kon blijken dat ze wel nog controle en macht hadden. Anderen gaven aan door de ervaring het gevoel te hebben geraakt te zijn in hun mannelijkheid. Daartegenover stond dat sommige participanten wel openlijk over hun victimisatie spraken en dit soms net zagen als iets wat een echte man doet, namelijk wel praten over het geweld. De mannelijke participanten gingen verschillend om met mannelijke normen. Enkelen omarmden ze, anderen stelden ze in vraag en nog anderen verzetten zich er expliciet tegen. Deze tegenstrijdige bevindingen leidden tot de conclusie dat mannelijkheid niet zonder meer kan gebruikt worden als omvattend kader voor de ervaringen van mannen. Dim (2020) haalt deze conclusie ook expliciet aan in zijn studie en schaarde zich achter deze bevinding.

Mannelijkheid zou ook de drempel verhogen voor homo- of biseksuele slachtoffers om over de ervaring met partnergeweld te spreken. Het stereotype idee in de samenleving over mannelijkheid en homoseksualiteit is immers dat homoseksuele mannen als het ware sowieso minder mannelijk zijn. Hierdoor wordt het risico op stigmatisering vergroot wanneer men naar buiten komt met hun geweldservaring (Rollè et al., 2018). Sommige mannen zijn zich hier ook

van bewust en praten uit schaamte om als niet-mannelijk gezien te worden niet over het geweld binnen hun relatie (Oringher & Samuelson, 2011).

3. Methodologie

3.1. Semi-gestructureerd diepte-interview

Om de belevingen, gevoelens en ervaringen van mannelijke slachtoffers van partnergeweld te onderzoeken, werden semi-gestructureerde interviews afgenomen. Diepte-interviews verschaffen inzicht in iemands ervaringen en omgang met die ervaringen vanuit het perspectief van de bevraagde zelf, bieden meer ruimte om in te spelen op de eigenheid van de respondent en laten een grotere flexibiliteit toe bij de vraagstelling (Miller & Brewer, 2003). Die flexibiliteit is noodzakelijk voor onderzoek omtrent gevoelige thema's zoals partnergeweld. Het laat toe om in te spelen op de voor de respondent schijnbaar belangrijke onderwerpen. Daarnaast kunnen onduidelijkheden of dubbelzinnigheden weggewerkt worden, maar ook non-verbale communicatie kan door de face-to-face interactie worden opgevangen (Miller & Brewer, 2003; Hofisi, Hofisi & Mago, 2014).

Een semi-gestructureerde aanpak garandeert dat alle relevant thema's aan bod komen. De interviews werden afgenomen met behulp van een op voorhand opgestelde topiclijst (bijlage 1). De lijst omvat de centrale thema's die in het gesprek aan bod dienen te komen. Ter ondersteuning werden steeds enkele voorbeeldvragen opgenomen om een topic ter sprake te brengen. De methode van het diepte-interview leent zich uitstekend tot de iteratieve aard van kwalitatief onderzoek. Na elk interview kunnen de centrale topics worden aangepast en geherformuleerd. Dit gebeurt wanneer blijkt dat zij niet de benodigde informatie voor het onderzoek naar boven halen of indien de respondenten tijdens de interviews nieuwe thema's aan bod laten komen (DiCicco-Bloom & Crabtree, 2006; Mason, 2002).

3.2. Selectie en rekrutering van respondenten

Na goedkeuring door het facultair ethisch comité (zie bijlage 2) werd aangevangen met de rekrutering van respondenten. Door middel van een doelgerichte steekproeftrekking werden bewust bepaalde gevallen geselecteerd op basis van inhoudelijke gronden (zie infra 'selectiecriteria') die nuttige en zinvolle informatie kunnen opleveren omtrent de te behandelen thematiek (Ponsaers, Pauwels & Decorte, 2008). De omvang van de steekproef is echter afhankelijk van de mate van respons. Hoe dan ook werd er getracht tot een theoretisch saturatiepunt met betrekking tot de steekproef te komen. Dit punt wordt bereikt indien de data-analyse geen nieuwe gegevens of geen variaties meer op een categorie genereert, en dat de

relaties tussen de categorieën duidelijk zijn. Hiervoor dient de steekproeftrekking een cyclisch verloop te kennen (DiCicco-Bloom & Crabtree, 2006).

De volgende selectiecriteria werd opgesteld:

- (a) De volle leeftijd van 18 jaar bereikt hebben
- (b) Een man zijn of zichzelf alleszins met het mannelijke geslacht identificeren
- (c) Enige vorm van partnergeweld, zijnde psychologisch, fysiek, economisch en/of seksueel geweld, ervaren hebben binnen een voorgaande of inmiddels stabiele intieme relatie of door een ex-partner, ongeacht uw seksuele voorkeur
- (d) Bereid zijn over die ervaring te praten
- (e) De Nederlandse taal voldoende machtig zijn

Er werd gepoogd respondenten te rekruteren door (a) contactname met hulpverleningsinstanties en organisaties die zich richten op geweld, gender of seksualiteit, (b) het plaatsen van uitnodigingsbrieven in de wachtzalen van enkele huisartsen en (c) een informele oproep via sociale media. Deze drieledige manier betrof een bewuste keuze opdat geen louter klinische steekproef zou worden bekomen. Er werden evenwel geen respondenten gevonden via de hulpverlening. Zeven participanten werden via sociale media gerekruteerd. Individuen die de onderzoeker contacteerden in verband met een eventuele deelname kregen een informatiepamflet toegestuurd. Op deze manier kwamen ze meer te weten over het onderzoek zelf en wat een deelname precies zou inhouden.

3.3.Respondenten

Acht mannen, tussen de 20 en 60 jaar oud, namen deel aan het onderzoek. Eén participant had een relatie met een man. De duur van relaties varieerde tussen twee en 25 jaar. Twee participanten woonden samen en vier mannen waren getrouwd met de partner in kwestie. De verstreken tijd sinds het beëindigen van de relatie was eveneens uiteenlopend. Twee participanten waren nog in een scheiding verwickeld met hun partner. De resterende relaties werden twee tot 30 jaar geleden beëindigd. Bij vier respondenten waren er kinderen betrokken, waarbij het in één geval een pluskind betrof.

3.4. Verloop interviews

Na een korte toelichting van het onderzoek werd een informed consent (bijlage 3) ondertekend. Uit ethische overwegingen werd aan elke participant na afloop van het interview een brochure meegegeven met daarin de nodige contactgegevens van professionele hulpverleningsinstanties. De onderzoeker heeft immers geen hulpverlenende functie. Er werd hiertoe een omstandige lijst met hulpverleningsinstanties (bijlage 4) opgesteld. De interviews kenden een verschillende duur gaande van 47 minuten tot 2 uur en 6 minuten.

3.5. Dataverwerking

De audio-opnames van de interviews werden zo snel mogelijk na afname (verbatim) getranscribeerd. Op die manier gaat geen non-verbale informatie en context verloren, wordt het cyclisch verloop van de steekproeftrekking en dataverwerking gerespecteerd en kan de topiclijst geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd worden. Het transcriberen van de interviews laat reeds een eerste analyse toe aangezien de onderzoeker zo meer vertrouwd wordt met de data (Petintseva, Faria & Eski, 2020). Om tot een meer grondige analyse te komen, werden de transcripts met behulp van het programma Nvivo gecodeerd en geanalyseerd.

Anonimiteit was een erg belangrijk gegeven gezien de gevoelige aard van het onderwerp. Een eerste belangrijke stap hierbij was dan ook de transcripten onmiddellijk zo anoniem mogelijk te maken. ‘Direct identifiers’ (bv. namen) werden onmiddellijk verwijderd of vervangen door pseudoniemen of meer algemene bewoordingen. Vervolgens werden alle ‘indirect identifiers’ onder de loep genomen (Petintseva, Faria & Eski, 2020; UK Data Service, 2020). Nadien werden ter controle alle transcripten onder het beluisteren van de audio-bestanden herlezen.

4. Resultaten

4.1. Beschrijving geweld

Onder partnergeweld wordt een breed spectrum aan gedragingen, handelingen en houdingen van fysieke, psychische, seksuele, economisch en/of legaal-administratieve aard begrepen die de ene (ex)partner stelt tegen de andere (ex)partner. Het kan hierbij gaan om agressie, bedreigingen, geweldplegingen of controlerende gedragingen. Aan degene die ze ondergaat, kunnen ze schade toebrengen op vlak van persoonlijk welzijn alsook op andere levensdomeinen (World Health Organization, 2017; Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en mannen, 2006; Hines & Douglas, 2016). Aan alle participanten werd gevraagd op welke manier er sprake was van partnergeweld binnen hun relatie.

4.1.1. Fysiek geweld

Onder fysiek geweld werden zowel fysieke gewelddaden als dreigingen daartoe begrepen (Walker et al., 2020). Zeven participanten beschreven fysiek gewelddadig gedrag. In vrijwel alle gevallen betrof het milde fysieke agressie met geen of geringe verwondingen tot gevolg. Het ging hierbij om slaan, krabben, aan de haren trekken, schoppen, duwen en trappen in het kruis. Participanten C en F werden bovendien bedreigd met een wapen, respectievelijk een schroevendraaier en een mes. Twee participanten maakten fysiek geweld mee op een openbare plaats.

“En toen is dat al een keer gebeurd dat ik, da ‘k fysisch aangevallen ben geweest door haar, van slaan in het gezicht met de hand en en... En gewoon ja, blijven slaan in het gezicht.” (G)

“En dat ging echt, ja da was dan, da ging echt over slagen in het gezicht en euh... Ze heeft op een gegeven moment ooit een keer in een café, maar dan was ze helemaal niet dronken, heeft ze mij gewoon een keer een knietje gegeven.” (D)

4.1.2. Psychologisch geweld

Psychologisch geweld werd beschouwd als elke verbale of non-verbale handeling en controlerende gedragingen die een ander emotionele of psychologische schade berokkent (Breiding, Basile, Smith, Black & Mahendra, 2015; Dim, 2020). Alle participanten maakten

psychologisch geweld mee. Deze geweldsvorm werd door allen als het meest schadelijk ervaren. Participant G verwoordt het als volgt: “Ge moet maar ene slag hebben en dan hebt ge fysisch geweld maar al de rest, al dat psychisch gedoe, dat is soms veel erger dan dat ge ne slag krijgt.” (G)

Alle participanten maakten **verbaal geweld** mee. Het betrof schreeuwen, verwijten, herhaaldelijk bekritisieren, onophoudelijk ruziemaken, beledigen en kleineren. Verbale disputen hielden soms tot diep in de nacht of zelfs dagenlang aan. Bij drie participanten gebeurde het verbaal geweld ook in het bijzijn van andere mensen.

“‘k Zeg het, 60 sms’kes op een avond. [...] Heel hysterisch. Ja, hysterisch is zo een beetje ’t woord. Ja, wat stond er daar dan allemaal in? Dat was zo van verwijten naar smeken naar... allee ja zo.” (D)

“[...] want, euh, als het zo escaleerde en zo heftig was dan maakte het hem niet uit of dat dat thuis was of... Of midden op straat was, hè.” (F)

Zes mannen beschreven **controleerende gedragingen**. Deze controlerende gedragingen gingen van het stiekem en openlijk doornemen van de telefoon tot het bepalen van elk aspect van iemands leven. Het doornemen van de telefoon gebeurde bij twee participanten van 20-30 jaar oud. Hun partner controleerde zo met wie ze contact hadden en waar ze uithingen. Eén participant werd zelfs verplicht zijn gsm af te staan. Jaloezie speelde vaak een grote rol bij dit gedrag. Vijf mannen werden sociaal geïsoleerd. Vriendschapsrelaties en familiale banden werden impliciet of expliciet verboden. Eén iemand werd soms fysiek verhinderd de woning te verlaten en soms achtervolgd indien hij toch weg ging. Twee mannen beschreven daarnaast hoe hun partner opdaagde op plaatsen waar ze met vrienden waren. Eén participant gaf aan dat het feit dat zijn partner alles bepaalde in zekere zin ook comfortabel aanvoelde. Enkele citaten in verband met controlerend gedrag:

“Zij besliste alles en ik moest alles doen wat zij wilde.” (C)

“Dan zat zij op mijn Google-account en op mijn Facebook. Maar op u google-account kunt ge zien waar da ge zijt een hele dag. Ge kunt da zien op ‘mijn tijdljn’. En dan vroeg ze constant wat da ik deed.” (A)

Manipulatie onder de vorm van verbaal geuite dreigingen, schuldinductie en/of het bespelen van de ander om bepaald gedrag te bekomen werd door zeven participanten beschreven. Bij één

participant (C) werd het ontzeggen van seks als drukingsmiddel aangewend: “Als ge dit niet doet, dan moogt ge dat niet.” Twee mannen beschreven suïcidedreigingen. Manipulatie werd door vrouwelijke partners soms beïnvloed door het stigma op zelfverdediging.

“Nu, allee, dat is eigenlijk zo, zo ver gegaan da ze constant, allee, mij manipuleerde met dingen om dingen van mij gedaan te krijgen. [...] Euh, wat dat ze vaak dan op een bepaald moment begon te doen was echt dreigen met ‘ik ga aan u deur komen staan’ en en... allee, ook beginnen met zelfmoorddreigingen.” (H)

“En de laatste vijf jaar... fysiek heeft ze nooit iets gedaan maar ze daagde mij bij momenten zó uit dat ik iets fysiek zou doen naar haar. [...] En – ik weet niet hoe dat die daar terecht kwam – maar ze stond met een schroevendraaier voor mij gelijk om mij te steken. ‘k Wist ja, die gaat dat toch niet doen. En de uitdrukking, ja ‘k weet niet precies maar het kwam erop neer: “Allee, doet iets!” (C)

Voor twee participanten zat het psychisch geweld ook in de respectloze **houding** van hun partner naar hun behoefte aan orde en netheid. Eén man beschreef dit als ‘het bloed van onder de nagels halen’.

“Wie mag het weer doen? Den deze hier. En als ge er iets op zegt, zijt gij de zaag. En dat is psychisch geweld voor mij ook. Dat is echt niet willen.” (G)

Eén participant beschrijft daarnaast het herhaaldelijke **bedrog** en eraan gekoppelde leugens van zijn partner. Hij kwam hier tegen het einde van de relatie achter. Het bedrog leidde eveneens tot grote onzekerheid over het biologisch vaderschap van zijn kinderen.

“Zij was bezig met overspel van negen jaar. Da is nie eerste gast. (tokkelt zenuwachtig op tafel). Ik zeg: Ah, daarom kindje was zes maanden zij kan niet meer me mij slapen.” (E)

4.1.3. Legaal-administratief geweld

Legaal-administratief geweld is het misbruiken van legale en administratieve systemen om het slachtoffer te schaden. Hierbij gaat het onder andere om valse beschuldigingen, het schaden van de ander zijn reputatie en het bedreigen van iemands rechten als ouder (Hines & Douglas, 2016). Legaal-administratief wordt vaak echter niet betrokken in onderzoek naar partnergeweld, hoewel het een geweldsvorm is die voornamelijk mannen treft gezien de

frequente verwevenheid met gender-gerelateerde vooroordelen (Machados, Santos, Graham-Kevan & Matos, 2017). Twee mannen beschreven deze vorm van partnergeweld. Ze beschreven (a) valse beschuldigingen van geweld, dreiging met geweld en zelfs verkrachting, (b) het proberen verkrijgen van de volledige voogdij, (c) manipulatie om geweld of overspel te bewijzen voor de politie en de rechtbank. Eén participant zag dit als verregaand getreiter.

“Politie heeft gezegd, euh: ‘Jij hebt da gedaan, da gedaan, jij trok haar in de bed en jij hebt tegen haar gekomen. Jij hebt alles met jouw hand overal.’ Ik zeg: ‘Wa? Ik heb niets gedaan!’” (E)

4.1.4. Economisch geweld

Economisch geweld betreft handelingen waardoor een persoon financieel nadeel ondervindt, of diens toegang tot financiële en/of materiële middelen beperkt wordt (Dossche, 2018). Soms wordt het economisch geweld aangewend in het kader van controlerend gedragingen (Postmus, Plummer, McMahon, Murshid, & Kim, 2012). Eén van de acht participanten maakte economisch geweld mee. Zijn partner nam ten tijde van de echtscheiding buiten zijn weten om een grote geldsom van de gemeenschappelijke rekening.

“Ondertussen zij heeft geld gepakt van onze gemeenschappelijke rekening. [...] Zonder vragen. Een nieuwe rekening geopend. Pof, 18 000 euro gepakt, pof.” (E)

4.1.5. Wederkerig geweld

Drie participanten gaven aan zelf fysiek gewelddadig gedrag gesteld te hebben tegen hun partner. Dit evenwel steeds reactief en nooit proactief. Twee mannen voelden zich nadien schuldig en hadden spijtgevoelens. Beiden gaven ook hun fysieke overmacht tegenover hun partner aan. Eén iemand gaf daarnaast ook proactieve verbale agressie tegenover zijn partner aan.

“In ’t begin liet ik haar gewoon begaan, of ik pakte haar vast en zorgde dat ze kalmeerde. Maar op ’t einde duwde ik haar gewoon weg. Ja, ze woog 50 kilo dus ja als ik met mijn 100 kilo haar wegduwde dan deed dat pijn. En dan, dan, hebt ge heel dat schuldgevoel dat erbij komt: en nu zijt ge echt iemand die dat een vrouw pijn doet en...” (B)

“Waardoor da ‘k, ja, impulsief ben en... en ja, ik ben een flapuit op dat moment. Dat is mijn geaardheid, daar kan ik niet aan doen. Maar dat is eigenlijk het gevolg daarvan, dat

ge alles opkropt en dat het er op den duur uitkomt en dat ge zelf een soort geweld produceert maar als gevolg van hetgeen dat er allemaal al diene tijd gebeurt.” (G)

4.1.6. Herkennen en erkennen van geweld

Het ervaren van partnergeweld leidt er niet automatisch toe dat iemand dit ook herkent als partnergeweld (zie supra). De term ‘geweld’ en het als dusdanig omschrijven van de ervaring, vooral wat betreft psychologisch geweld, was voor enkele participanten geen evidentie. Zo vroeg één participant na afloop van het interview of wat hij verteld had nu werkelijk als psychologisch geweld kon gezien worden. Hij maakte controlerende gedragingen, manipulatie, sociale isolatie en verbaal geweld mee. Een andere participant gaf aan dat hem tijdens het interview soms het idee besloep dat hij zijn tijd aan het verspillen was.

Niet iedereen beschouwde zichzelf toen en nu als een slachtoffer, hoewel ze objectief gezien het slachtoffer werden van partnergeweld. Eén iemand gaf aan hoe hij weliswaar beseftte dat het gedrag van zijn partner niet normaal was, maar pas jaren later de link legde met partnergeweld. Hij geeft evenwel aan nog steeds moeite te hebben de ervaring als geweld te bestempelen aangezien hij nog geen andere man gesproken heeft met een gelijkaardige ervaring. Hoewel de participant met een mannelijke partner voordien dacht dat partnergeweld niet voorkomt binnen homoseksuele relaties, vormde dit voor hem geen obstakel om de situatie te herkennen als intiem geweld.

“Geweld vind ik een beetje een zwaar woord. Het is... Ik heb gewoon... vast gezeten in een relatie. [...] Ja, slachtoffer is gewoon nogal een zware term, hè. Ja, omdat bij geweld denk ik direct aan fysieke dingen en die waren er wel, maar dat domineerde het gewoon niet.” (A)

Sommige mannen dachten aanvankelijk dat het geweld na enige tijd vanzelf zou overgaan of trachtten verklaringen te zoeken voor het gedrag van hun partner. Voor vier mannen was het hun eerste relatie waardoor ze dachten dat bepaalde gedragingen nu eenmaal eigen waren aan een relatie.

“Oké, ge zijt nog jong, ge denkt ‘oké het zal misschien normaal zijn in een relatie, het zal misschien aan mij liggen’ en (zucht) die bal begint te rollen dan, ge blijft in die situatie ronddraaien.” (C)

4.2. Beschrijving gevolgen

Het ervaren van intiem partnergeweld kent een impact op diverse levensdomeinen. De gevolgen die partnergeweld met zich meebrengt zijn al minstens even divers als de verschillende gedragingen waaruit partnergeweld kan bestaan (Laskey et al., 2019). Zo beschreven de participanten fysieke, psychische, relationele, sociale en professionele gevolgen.

4.2.1. Fysieke gevolgen

Geen enkele respondent liep ernstige fysieke gevolgen op als direct gevolg van fysiek geweld. Drie participanten vermeldden lichamelijke letsels zoals blauwe plekken en krassen.

“Allee, ze had mij geschart hier, da lag hier gans open (wijst naar zijkant gezicht). Allee, gans open is nu ook, ’t is nu niet dat... Maar ja, ’t was wel goe zichtbaar.” (D)

Vier participanten gaven echter aan hoe de mentale impact negatieve gevolgen meebracht op fysiek vlak. Het ging hierbij om psychosomatische klachten zoals migraine, een verergering van een reeds aanwezige fysieke aandoening en gewichtsverlies. Sommige mannen gaven aan vermoeid te zijn zowel doordat ze uit hun slaap werden gehouden, als indirect door de impact op hun mentaal welzijn.

“En, ik denk ook gewoon omdat het emotioneel zo op mij woog, sliep ik ook minder goed en was ik wel vermoeid. Waardoor ik een beetje makkelijker er één [epilepsieaanval] had.” (A)

“Alhoewel dat ik dat soms echt van, da ze mij soms wel echt zo stress bezorgde da ‘k diarree daar van had. Da wel. Of gewoon echt da ‘k niet kon eten.” (H)

4.2.2. Psychische en emotionele gevolgen

Het ervaren van geweld binnen een intieme relatie bracht voor alle respondenten gevolgen met zich mee op psychisch en emotioneel vlak. Ze voelden zich geraakt in wie ze zijn, voelden zich gestresseerd, neerslachtig en gaven gevoelens van schuld, angst en schaamte aan. Anderzijds geven enkele participanten aan achteraf wel geleerd te hebben uit de ervaring en sterker in hun schoenen te staan.

Twee mannen gaven aan tijdens de relatie **angst** te ervaren. Ze hadden bijvoorbeeld schrik om naar huis te gaan. Vandaag, 30 jaar later, bekruipt deze schrik participant F soms nog. Eén participant voelde intense angst doordat hij bedreigd werd met een mes toen hij de relatie wou verbreken. Na dit voorval heeft hij een maand ondergedoken bij een vriend.

“Dus wat da ‘k nu bijvoorbeeld – maar hij [huidige partner] weet dat zelfs niet hoor – is dan om twee uur niet naar binnen gaan, ik durf niet, hè. Van schrik. [...] En ik wacht. En ik heb dus nog gewoon de auto geparkeerd. En in den auto in slaap en dan pas om zes uur of zo ’s morgens als hij gaan slapen is. Gewoon het idee van ja: ik ga dat weer tegenkomen, dat gaat, euh...” (F)

Enkele participanten **liepen op eieren** omwille van het controlerend gedrag van hun partner. Ze deden hun uiterste best niets te doen wat zou kunnen leiden tot conflict of geweld. Soms pasten ze hierdoor hun gedrag aan, wat al eens averechts uitpakte. Eén man ervoer zodanige stress dat hij als het ware opgelucht was wanneer de (verbale) agressie tegen zijn zoon i.p.v. tegen hem gericht was. Participant F stelt tijdens de relatie in een soort overlevingsmodus verkeerd te hebben.

“En da was gewoon, bijna elke beslissing da ik nam, was: ‘Is het het hysterisch gekrijs waard?’, om het zo onrespectvol misschien te zeggen.” (B)

“Maar ik zei het al: het moment dat ze tegen hem [zoon] bezig was, was ze niet tegen mij bezig. Ik weet het is totaal fout. En ik voel er mij, ‘k ga het nog blijven herhalen, verschrikkelijk schuldig over. [...] Toch, u hoofd zit er zo vol van, van de stress, dat ge efkes toch... (zucht) een klein beetje rust wilt” (C)

Participant G geeft aan vooral psychische druk ervaren te hebben. Hij komt tijdens het interview opgejaagd over wanneer hij vertelt over het gedrag van zijn partner. Hij geeft aan soms niet met zijn frustratiegevoelens om te kunnen:

“[...] ik ben een doodbrave, maar ze mogen niet tegen mijn schenen stampen. Onterecht, waar dat ze het bloed van onder u nagels halen... dat moogt ge echt niet doen. En dan ontplof ik. Maar ja dan zijde gij weer den...” (G)

Het **zelfbeeld en zelfvertrouwen** van enkele participanten kreeg een flinke deuk. Participant B linkt dit onder andere aan de contradictie mannelijkheid/kwetsbaarheid waardoor hij zich als het ware abnormaal voelde. Sommigen hadden daarnaast het gevoel een deel van hun identiteit

verloren te hebben. Het duurde soms enkele jaren voor deze deuk in het zelfbeeld en zelfvertrouwen zich herstelde. Twee participanten stellen achteraf door de ervaring wel het gevoel te hebben sterker in hun schoenen te staan en eruit geleerd te hebben.

“Dat da wel sowieso een invloed heeft op de persoon da ik ben, mijn zelfvertrouwen en zo. ‘k Heb het gevoel da ik voor de relatie eigenlijk wel ‘een toffere gast’ was gelijk. Da ben ik nu een beetje... [...] Ik voel dat het mij een sterker persoon heeft gemaakt, maar toch ook wel iets afgenomen van persoon zo wa.” (A)

Op de vraag of het geweld een impact kende op zijn zelfbeeld antwoordt participant C het volgende:

“Oeh. Oeh (lacht). Ja. Ja, ja. (lacht) Mijn [huidige] vrouw zou er moeten bij zitten, ze zou ferm aan het knikken zijn. Uhm, ‘k was veel te braaf. Ik dierf niks.”

Vijf mannen gaven aan dat ze zich **niet mannelijk** of **gekrenkt in hun mannelijke trots** voelden doordat ze het gevoel hadden niet voor zichzelf te zijn opgekomen. Ze hadden met andere woorden het gevoel niet hun mannetje gestaan te hebben. Eén iemand beschrijft zo hoe hij merkt dat zijn vrienden wel voor zichzelf opkomen als er zich een dispuut voordoet met hun partner. Het feit dat hij dit niet deed, hoewel hij dit wel wenselijk achtte, gaf hem het gevoel geen man te zijn. Het gevoel niet voor zichzelf te zijn opgekomen, ging vaak gepaard met schuldgevoelens, gevoelens van schaamte, schrik voor sociale afkeur of kwaadheid naar zichzelf toe. De schrik voor sociale afkeur was voornamelijk gerelateerd aan het idee niet te voldoen aan sociale verwachtingen naar mannen toe.

“Waarom dat ik er niet veel vroeger op ingegaan ben, ik begrijp het nog altijd niet. Nee. En ik denk dat het een beetje ook, ik had dat nog niet gezegd, de angst van: ‘Wat gaan de mensen ervan zeggen? Gaan ze mij geloven? Gaan ze denken ‘die overdrijft’? Is dat een mietje?’”(C)

Veelal wilden ze conflict vermijden, maar net zo vaak reageerden ze bewust niet op het geweld. Ze hadden het gevoel niet te kunnen én mogen reageren op het geweld. Ze ervoeren op dat vlak een dubbele moraal. Enerzijds lieten ze zich doen, wat zwak of niet-mannelijk is. Anderzijds hadden ze het gevoel niet te mogen reageren op het geweld, want ‘een man doet een vrouw geen pijn’. Elk van hen had immers een vrouwelijke partner. Ondanks dat participant B aangaf zich niet te associëren met het maatschappelijke beeld van hoe een man of een man vrouw moet

zijn, speelde deze dubbele moraal ook een grote rol in hoe hij omging met het geweld. Hij vermoedt dat hij zichzelf wel zou verweerd hebben, mocht zijn partner een man geweest zijn.

“Ge houdt daar rekening mee, hè. Ge laat u gewoon doen. En dan is da nie mannelijk misschien ja. Maar ’t is net wel mannelijk omdat ge, ge slaat geen vrouw. Dus ja. Dat is zo iets dubbel, hè, van ge laat u doen dus ge zijt een sloef. Mocht ge wel iets doen dan zijt ge niet respectvol naar vrouwen toe. En dat is ook niet mannelijk. Dus ja, da was een hele tweestrijd, hè, sowieso, in mijn gedachten toen.” (B)

Sommigen hadden daarnaast schrik hun partner te verwonden omwille van hun fysieke overmacht. Eén persoon had ook schrik dat de politie betrokken zou worden indien hij zou terugvechten en dat zijn kant van het verhaal vervolgens niet geloofd zou worden. Voor twee participanten zorgde het feit dat ze zich niet konden verweren voor gevoelens frustratie en onmacht. Eén iemand beschrijft dat dit gevoel van machteloosheid ook gerelateerd was aan een bepaalde mannelijke trots. Twee participanten die niet aangaven zich niet mannelijk gevoeld te hebben, gaven wel meermaals aan hun gezin goed te onderhouden en een goede vader te zijn.

Schuldgevoelens kwamen ook voor los van het idee niet voor zichzelf opgekomen te zijn. Enkele mannen voelden zich schuldig over hun gedrag. Vaak werden deze schuldgevoelens echter geïnduceerd door hun partner. Anderen voelden zich daarnaast schuldig over het feit dat anderen (in)direct geleden hebben onder het geweld.

“En ik denk dat dat een gevoel is dat ge nooit in een relatie moogt hebben. Dat ge u constant schuldig voelt over dingen.” (A)

Schaamte was voornamelijk gerelateerd aan het idee zich niet verzet te hebben tegen het geweld. Hierdoor schaamden sommigen zich om er tegen anderen over te praten. Het somtijds openbare karakter genereerde ook gevoelens van schaamte.

“En ja, als mensen dan aan u vragen “waarom ga je niet mee?”, zegt ge nie van “ik mag niet van mijn vriendin”. Allee, ik bedoel. Da is wel schaamte of wat dan ook da ge dan voelt van...” (B)

Participant E werd erg emotioneel als hij vertelde over het bedrog van zijn partner en zijn twijfels daardoor over het vaderschap van zijn kinderen. Momenteel is de echtscheiding nog aan de gang. Hij voelt zich **moedeloos** binnen de hele situatie.

“Als mijn kind nie, wa kan ik doen? (weent) Ik kan nie naar (onverstaanbaar, snikt, maakt aanstalten iets te zeggen maar komt niet uit zijn woorden)”

Een andere participant geeft eveneens aan zich moedeloos gevoeld te hebben, wat hem erg **neerslachtig** maakte. Hij wou graag een punt zetten achter de relatie, maar dit lukte hem niet doordat zijn partner dreigde zichzelf te suïcideren.

“Ja, dus op een bepaald moment zat ik zo diep van: ik geraak hier nooit meer van af. En ik voelde mij echt zo, zo depressief worden. Gewoon voor het feit van: ik ga er niet meer van af geraken, ik ga altijd met de miserie zitten (zucht)” (H)

4.2.3. Relationale impact

De participanten beschreven zowel de impact op de relatie zelf als op latere relaties. Enkele mannen voelden nog steeds liefde voor hun partner en ervoeren nog enige relatietevredenheid. Vaak zorgden deze gevoelens wel voor een dubbelstrijd. Eén participant geeft aan dat deze relatietevredenheid hem ervan verhinderde het gedrag van zijn partner te herkennen als zijnde problematisch. Het beëindigen van de relatie zorgde bij enkele mannen nog steeds voor verdriet. Op één participant na beschouwden alle mannen het beëindigen van de relatie uiteindelijk wel als een positief gegeven.

“Goh, dat is... ja, ge ziet iemand graag, hè. Ge ziet iemand graag, steekt er veel energie in. Ja, ‘k had het er daar soms wel lastig mee dat ze, dat ze zo dubbel was, hè. [...] Maar ja, ‘k zeg het, ik zag haar wel graag.” (D)

Enkele participanten gaven aan de relatie reeds lange tijd te willen beëindigen. Interne en externe barrières zorgden er echter voor dat ze toch in de relatie bleven. De voornaamste externe barrière was het gegeven samen te wonen of getrouwd te zijn.

“Het is ergens een gemaksooplossing, hè. Want oké scheiden, ge komt in onzekerheid terecht. Wat gaat er allemaal gebeuren? Op dat moment weegt dat zwaarder dan de pijn, dan de lichamelijke last, dan de vermoeidheid, dan de stress... totdat ergens diene balans overgeslaan is.” (C)

Verschillende participanten waren terughoudend om nadien een nieuwe relatie aan te gaan. Twee participanten gaven aan bang te zijn opnieuw slachtoffer te worden van partnergeweld. Hierdoor heeft participant A twee jaar later nog moeilijkheden om zich naar nieuwe mensen

emotioneel open te stellen of ze te vertrouwen. Sommigen gaven aan door de ervaring wel geleerd te hebben hoe ze in een volgende relatie willen staan. De mentale impact kende voor twee participanten een invloed op volgende relatie(s).

“En ik heb daardoor nog altijd zo wa... Ik vertrouw nog nie gemakkelijk. De enigen da ‘k vertrouw zijn mijn vrienden voor de moment. En voor de rest als ik zo wa emotie voel, is da... onderdruk ik da ook wel echt. [...] Ik heb gewoon schrik da ’t weer ga gebeuren.” (A)

Eén participant werd verweten een abnormale seksuele beleving te hebben. Zijn partner noemde hem verslaafd, vuil en vies omdat hij masturbeerde of meerdere keren per week seks wou. Hetgeen ertoe leidde dat zijn seksuele beleving werd aangetast en masturbatie ook voor hemzelf een taboe werd. In daaropvolgende (seksuele) relaties werd hem hierdoor verweten te voorzichtig te zijn.

“Hm. Maar da is moeilijk geworden, ja, in de relaties da ik daarna had speelde da nog altijd mee. Ja, ja, da wel.” (B)

Eén participant voelde zich gedehumaniseerd door de houding van zijn partner op seksueel vlak.

“Niet zo: euh, is gedaan, ga maar weg. Ik ben niet hond, hè? Ik kan niet meer. Ene keer zegt: ja, kom een keer. Nee, is gedaan. Ik ben niet zo. Ik ben mens.” (E)

4.2.4. Sociale impact

De vriendschaps- en/of familiebanden van vijf mannen verwaterden of gingen verloren door sociale isolatie. Het verlies van deze sociale relaties, en zeker van familiale banden, viel sommige participanten zwaar. Vrijwel alle mannen gaven wel aan na de relatie hun sociale relaties terug opgebouwd te kunnen hebben.

“Uhm, ze kwamen niet meer ten eerste omdat ze wel voelden van ‘da is daar moeilijk’. Ja, als ’t hem niet aanstond, zei hij ook niets. [...] En ten tweede ook natuurlijk omdat ik niemand meer vroeg. Want als ik iemand vroeg, ook al was hij thuis of was hij niet thuis, dan was ’t boel.” (F)

Eén participant merkte op dat zijn sociaal functioneren negatief werd beïnvloed door de impact van het geweld. Hij was minder extravert en had schrik om contact te leggen met mensen. Hij bemerkt hoe dit tegenwoordig anders is.

“Nee, maar ik heb gewoon zo niet de schrik meer om gewoon met iemand te beginnen babbelen. En dat deed zoveel deugd gewoon. Allee, ik kan zo naar iemand gaan, helemaal random, en daar gewoon tegen beginnen babbelen. Zo wa over vragen, en mij daar ook niet schuldig over voelen.” (A)

4.2.5. Professionele gevolgen

Zes participanten beschreven gevolgen op professioneel vlak. Twee participanten beschreven een negatieve impact op hun job. Door het controlerend gedrag konden ze geen overuren maken of vergaderingen bijwonen. Eén van hen werd hierdoor tot tweemaal toe ontslagen. Hij geeft daarnaast aan, evenals nog één andere participant, belemmert te zijn geweest in zijn professionele ontplooiing.

“Absoluut, absoluut. Ik weet dat ik veel verder zou geraakt zijn. Oké, ik ben blij met den job die ik nu heb, ik doe het heel graag. Uhm, maar ik ben twee keer ontslagen daardoor, in de eerste 10 jaar dat we samen waren, zoiets. [...] Blijkbaar werd dat... Logischerwijs werd dat geïnterpreteerd als ‘geen inzet’.” (C)

“Omdat... dat heb ik gedaan voor haar: ik ben gezakt zodat zij omhoog kon gaan.” (E)

Bij twee participanten kende het geweld, meer specifiek het controlerend gedrag, een positieve invloed op hun studieresultaten. Eén van hen had daarentegen wel moeilijkheden met stages of groepswerken. Zo stuurde zijn partner bijvoorbeeld berichten naar studiegenoten dat ze hem met rust moesten laten. Een andere participant gaf aan dat de relatie een negatieve invloed had op zijn studies. Hij had niet genoeg tijd en energie om kwaliteitsvolle werkstukken in te leveren.

“Wat da op zich voor mijn resultaten vree goe was net. Snapt ge? Allee, ik heb echt goeie, goeie cijfers gehad. Gewoon omdat zij zo neurotisch was gelijk van... alles moest gestructureerd zijn, geen vrije tijd, constant studeren.” (B)

4.3. Beschrijving sociale reacties

4.3.1. Praten over geweld

Een logische voorwaarde om de reacties van anderen over het intiem geweld en/of over het slachtofferschap te kunnen beschrijven, is natuurlijk dat anderen er op zijn minst op de hoogte van waren. Om een sociale reactie op het slachtofferschap te krijgen dient een derde er ofwel getuige van te zijn, of dient deze ervan op de hoogte gesteld te zijn. Vier mannen maakten verbaal geweld mee in het bijzijn van anderen. Twee mannen maakten daarnaast ook fysiek geweld mee op een openbare plaats.

Niet alle mannen praatten over het geweld. Twee mannen dachten niet geloofd te worden, schaamden zich, verwachtten minimaliserende reacties of waren bezorgd over hoe ze zouden overkomen. Participant C vertelde hoe ook een zekere mannelijke trots hierin een rol speelde. Hij geeft evenwel aan dat hij zich vergist heeft in de reacties die hij verwachtte te krijgen. Vier participanten zagen het als een privéaangelegenheid tussen zichzelf en hun partner. Ze wilden anderen er niet mee belasten. Andere mannen praatten daarentegen zonder problemen met vrienden of familie over de ervaring.

“Nee ja, (lacht zacht) wie weet er in de maatschappij nu iets van geweld naar mannen? [...] Laat staan zo dat ik kan zeggen: ‘Ja, ’t feit dat ze mij in het gareel hield, was psychisch geweld’. ‘Ge moogt content zijn dat ze u in het gareel hield.’ Of zo iet. ‘Ge kon aan den drugs gezeten hebben of weet ik veel wat allemaal, mocht ze ‘t nie gedaan hebben’. Snapt ge, dat zijn de reacties dat ge krijgt, hè. Dus ge zwijgt gewoon, hè.” (B)

4.3.2. Reacties: vrienden/familie

Genderstereotype assumpties kunnen ervoor zorgen dat mannen niet geloofd worden, de ervaring geminimaliseerd wordt of dat ze worden uitgelachen (Walker et al., 2020; Machado et al., 2016; Dim, 2020). De reacties die de mannen kregen betroffen vaak ook reacties die de negatieve impact en/of moeilijkheid van de situatie niet erkenden. Soms werd hen aangeraden de relatie te beëindigen, alsof dit een eenvoudige beslissing betrof.

“Ja, tegen vrienden zei ik daar wel af en toe iets over maar ze zeiden altijd van ‘ja, ma maakt da keer gedaan’ (lacht).” (H)

“Ja, wel onbegrip, maar niet op een zo mega... Op een echt grove manier of zo. Ze waren gewoon van: laat u keer niet doen. Zo van: ‘allemee, waarover gaat dat nu?’ Zo van die dingen.” (A)

Participant D beschrijft hoe de reacties ten tijde van de relatie, een tiental jaar geleden, verschillen van de reacties vandaag. Volgens hem is er tegenwoordig meer openheid over mannelijke slachtofferschap, maar nog niet voldoende. “Allemee, zo ne vent gelijk te gij?”, “ja, maar hij heeft erachter gezocht” en ‘hij krijgt zijn verdiende loon’ zijn de reacties die hij vroeger kreeg. Het zijn uitingen van ongeloof, minimaliserende en schertsende reacties. Hij linkt deze aan de onwetendheid en het taboe rond mannelijke slachtoffers. Participant D vertelt eveneens hoe hij sprak met een andere man wiens partner wellicht ook gewelddadig gedrag stelde naar hem toe.

“Ik denk wel dat ik het nog met Jean in de tijd, heb ik wel ne keer iets er over gezegd. Omdat zijn vrouw en mijn vrouw waren familie, die trok een beetje lacherig af van: ‘het zit in de familie’. Dus... Ik denk dat hij, dat hij ook wel ergens al een keer wa motten gehad had. Om het zo te zeggen. Maar niet dat we daar verder op ingegaan zijn. Dat was zo, ‘k zeg het, een beetje taboe. Wa lacherig, wa vergoelijkend.” (D)

Eén participant beschrijft de reacties die hij kreeg van vrienden toen hij na afloop van de relatie terug een sociaal leven begon op te bouwen. Hij had immers in een vier jaar durende relatie gehad waarin zijn partner alles bepaalde, zo ook zijn sociaal leven.

“Goh, da was, daar werd zo om gelachen, hè. Zo: ‘Werd ge kort gehouden thuis of zo?’. Zo die uitspraken. [...] Dat zijn de soort gesprekken dat zij dan voerden (lacht). Niet van: ‘Allemee, hoe komt da dat ge drie jaar niet zijt weg geweest en dat ge daar nu plots wel zin in hebt om met ons af te spreken op café?’” (B)

Enkele mannen die informele hulp zochten beschreven hoe ze effectieve **steun** kregen. Twee participanten werden door een vriend geholpen ten tijde van een fysiek agressie-incident.

“En ik ben dus direct natuurlijk naar de burens geweest van de tweewoonst. Daar staan kloppen: ‘Laat mij binnen! Laat mij binnen!’, want hij liep al achter. En daar: ‘Amai, ja, is ’t weer van dat?’, want zij wist dat dan een beetje. Ik zeg: ‘Ja, bel de politie want ik ga hier niet meer buiten, hij heeft daar een mes.’ En zij heeft dan de politie gebeld.” (F)

Daarnaast konden enkelen ook rekenen op mentale steun en begrip van familie/vrienden. Eén participant beschreef hoe de steun en het begrip van zijn familie na enige tijd echter afzwakte en overging in onverschilligheid. Zo konden twee mannen ook rekenen op steun van hun vrienden toen deze getuige waren van verbaal en/of fysiek geweld. Eén iemand gaf te kennen dat zijn vrienden hem niet hielpen, omdat ze zelf niet wisten hoe te reageren.

“Ik had een vriendin op da moment die ik in de sportles leren kennen had. [...] maar we kwamen elkaar af en toe ne keer tegen in ’t stad, we babbelden over die zaken. En zij zei: ‘Ja, ge gaat er iets moeten aan doen want ik merk da ge eraan kapotgaat.’” (C)

“Ma na een tijdje gaven mijn ouders da gewoon echt op. Omdat da gewoon zo vaak was in de week. Da ze gewoon zo: ‘Pff, k heb hier geen zin in.’ Ze zeiden da letterlijk.” (A)

4.3.3. Reacties: politie

Drie participanten riepen de hulp in van de politie. Bij twee ervan was dit naar aanleiding van fysieke agressie. Beiden zagen ze echter af van een effectieve klacht. Een derde contacteerde de politie pas na zijn vertrek omdat hij zijn spullen niet terugkreeg die nog in het huis lagen.

“Ik zei tegen die politieagent: ‘Ik wil dat ge hier een proces-verbaal van opmaakt. Allee, dat dat vastgesteld is.’ ‘Ja, maar’, zegt hij, ‘kunt ge dat niet zo laten? Voor hetzelfde geld hebt gij gereageerd naar u vrouw.’” (D)

Participant D ervaaarde bovenstaande reactie als een correcte reactie. De reactie van de politie werd niet steeds positief ervaren. Eén participant voelde zich niet gesteund door de politie. Een andere gaf aan dat ze de ernst van de situatie niet voldoende inzagen.

“Maar ja, die politie was dan ook al niet zeer slim. [...] Dus hij verzet zijn auto. Ik rij eruit. En ik rijd dus die oprit af en het moment dat ik diene oprit afrijd, zie ik die politie ook – we hadden eigenlijk twee opritten – zie ik die politie aan den andere kant... [...] En ik heb dan vlug moeten naar die politie rijden, hè. ‘Tuut tuut’. Ik zeg: ‘Alstublieft, ge moet daar blijven, hè! Want hij gaat achter mij rijden, hè, als jullie ook wegrijden.’” (F)

Twee participanten kwamen in contact met de politie doordat hun partner hen gecontacteerd had. Beiden werden vals beschuldigd van (dreigen met) geweld. Eén man weet niet of de politie

hem geloofde. Bij één iemand werd de politie eveneens gecontacteerd naar aanleiding van een fysiek agressie-incident met wederkerig geweld. De politie geloofde niet dat het geweld van zijn kant reactief was. Hierdoor kreeg hij regelmatig bezoek van de wijkagent. Hij voelde zich gecontroleerd. Een valse beschuldiging tegen hem werd daarentegen wel ontkracht door de politie en hij werd later nog gecontacteerd door slachtofferbejegening.

“Allee, goed. Ze geloofden dat niet, hè. Ge moogt gij zeggen wat dat ge wilt en ge staat machteloos op dat vlak. Ik mocht het gaan uitleggen. [...] En ge hebt niets meer te zeggen, hè. Niets, totaal niets. Maar ge hebt dan wel... ge wordt dan wel gestigmatiseerd bij de politie van ‘ah dat is een agressieve’, terwijl da ge totaal niets gedaan hebt. En ge kunt u daar totaal niet tegen verdedigen.” (G)

5. Besluit

In dit onderdeel worden de onderzoeksresultaten onder de loep genomen om zo tot een antwoord te komen op de gestelde onderzoeksvragen. Er worden tevens enkele aanbevelingen geformuleerd.

OV. 1: Welke vormen van partnergeweld ervaren mannelijke slachtoffers?

DV.1.1: Spelen genderstereotypen een rol in de beleving van partnergeweld?

Dat partnergeweld een scala aan gedragingen omhelst, blijkt ook uit de beschrijvingen die de participanten gaven van het geweld. Ze beschreven fysiek, psychologisch, legaal-administratief en economisch geweld. Niemand beschreef slechts één vorm van geweld. Alle participanten beschreven vormen van psychologisch partnergeweld. Dit ligt in lijn met andere studies die erop wijzen dat psychologisch geweld de vaakst voorkomende geweldsvorm is tegen mannen (Walker et al., 2020). Op één participant na maakten de mannen daarnaast ook fysiek geweld mee. Hierbij ging het om slaan, schoppen, aan de haren trekken, duwen, krabben, trappen in het kruis en bedreigingen met een wapen. Het psychologisch geweld dat de mannen meemaakten, was bijzonder divers. Het ging om verbaal geweld (schreeuwen, bekritisieren...), controlerende gedragingen (sociale isolatie, schendingen van de privacy...), manipulatie (zelfmoorddreigingen, schuldinductie...), respectloze houdingen en bedrog. Voornamelijk het controlerend gedrag werd als het meest ontwrichtend ervaren. Dat de beleving van dergelijk geweld echter vrij gecompliceerd kan zijn, blijkt bijvoorbeeld uit het gegeven dat één participant stelt dat het in zekere zin ook comfortabel aanvoelde dat zijn partner alles bepaalde. Manipulatie werd soms beïnvloed door het stigma op zelfverdediging. Zo werden enkele mannen uitgedaagd tot het stellen van gewelddadig gedrag of wist hun partner dat ze zichzelf als het ware toch niet konden verdedigen. Twee participanten werden meermaals het slachtoffer van legaal-administratief geweld. Eén van hen beleefde dit legaal-administratief geweld als getreiter. Vaak ging het hierbij om een valse aangifte van (dreiging met) geweld. Hun partner leek zo te pogen de stereotiepe assumptie van een mannelijke dader in het eigen voordeel aan te wenden. Dat één vierde van de participanten verscheidene keren het slachtoffer werd van dergelijk geweld geeft aan dat deze vorm niet genegeerd mag worden in onderzoek naar partnergeweld tegen mannen.

Zoals ook naar voren komt in de literatuur (Randle & Graham, 2011; Woodyatt & Stephenson, 2016) blijkt vooral psychologisch partnergeweld niet altijd herkend te worden als geweld. Het zichzelf erkennen als slachtoffer blijkt eveneens geen sinecure. Eerder studies naar mannelijke slachtoffers vonden dit eveneens terug (Baker et al., 2013). Het feit dat één participant na afloop van het interview bevestiging zoekt bij de onderzoeker is een opvallend voorbeeld in dit kader. Eén man geeft zelfs aan het idee te hebben de tijd van de onderzoeker te verspillen. Frappant hieraan is dat de bewuste participant erop wijst hoe vooral het gegeven dat hij een man is, en de onwetendheid rond mannelijk slachtofferschap, hem ertoe verhinderen zijn ervaring daadwerkelijk als geweld te bestempelen. De term ‘geweld’ werd dikwijls als niet gepast aanzien voor de beleefde ervaring omdat deze eerder gelinkt wordt aan fysieke gewelddaden. Nochtans maakte quasi iedereen eveneens fysieke gewelddaden mee. Die werden echter eerder als secundair beschouwd. Daarenboven lijkt ook de afwezigheid van ernstige fysieke gevolgen hierin een rol te spelen. Frequent komt ook terug dat de intieme context ervoor zorgt dat men niet herkent dat het daadwerkelijk geweld betreft. Des te meer wanneer men nog geen eerdere romantische ervaringen heeft gehad.

Uit de interviews komt naar voren hoe de dubbele moraal op vlak van zelfverdediging de ervaring voor mannen lijkt te compliceren. Ze plaatst mannelijke slachtoffers van partnergeweld in een penibele situatie. Langs de ene kant wordt verwacht dat ze voor zichzelf opkomen, oftewel ‘hun mannetje staan’. Tevens gaat men ervan uit dat ze minstens sterk genoeg zijn om zich te verweren (Hines & Douglas, 2016). Aan de andere kant wordt zelfverdediging door mannen als maatschappelijk onaanvaardbaar beschouwd en dus gestigmatiseerd (Morgan & Wells, 2016). Deze bevinding komt eerst en vooral naar voren in de beleving van wederkerig geweld. Twee participanten die fysieke zelfverdediging gebruikten, geven zowel hun fysieke overmacht tegenover hun partner aan als eveneens het schuldgevoel gepaard gaande met het gebruiken van reactief fysiek geweld. Deze eerste vaststelling kwam ook naar voren in het onderzoek van Durfee (2011). De participanten voelden zich vooral schuldig omwille van het gebruik van geweld aan sich. Eén participant haalde bijvoorbeeld aan hoe hij omwille van dit gegeven initieel bewust niet reageerde op het geweld. Toen hij toch zelf geweld gebruikte, stigmatiseerde hij als het ware zichzelf: “nu zijt ge iemand die een vrouw pijn doet”. Deze bevinding komt ook terug in de psychische gevolgen die nauw verweven zijn met de beleving van partnergeweld (zie infra).

OV.2: Wat zijn de gevolgen die mannen ervaren door hun victimisatie?

DV.2.1: Wat is de rol van genderstereotypen in de gevolgen van victimisatie?

Dat de gevolgen die partnergeweld teweegbrengt al net zo divers zijn als de verschijningsvormen (Laskey et al., 2019) blijkt uit de interviews. De participanten gaven fysieke, relationele, sociale, professionele, psychische en emotionele gevolgen te kennen. De fysieke gevolgen van het geweld bleven vrij beperkt. Wel bleek de impact op psychisch vlak een invloed te kennen op het fysiek welzijn van enkelen. Relationeel gezien kende het geweld zowel een invloed op de relatie zelf als op latere relaties. Sommigen waren terughoudend een nieuwe relatie aan te gaan. Twee mannen ervoeren daarnaast een negatieve impact op seksueel vlak. Zo gaf één iemand aan hoe zijn seksuele beleving verstoord werd. Een andere man voelde zich zelfs gedehumaniseerd door de houding van zijn partner op dat vlak. Het mag niet verbazen dat het sociaal isolerend gedrag negatieve gevolgen met zich meebracht voor het sociaal leven van de participanten. Deze impact beïnvloedde soms zelfs het sociaal functioneren. De negatieve gevolgen van het partnergeweld strekten zich eveneens uit tot het professionele leven van enkele participanten. Opvallend: twee participanten koppelden hier ook een positieve invloed aan. Zo bleek dat studieresultaten net wel positief beïnvloed werden doordat men omwille van het sociaal isolerend gedrag geen vrije tijd aan sociale activiteiten kon spenderen. De voornaamste gevolgen manifesteerden zich op psychisch en emotioneel gebied. Hoewel diverse onderzoeken stellen dat partnergeweld voor mannen vooral externaliserende symptomen met zich meebrengt als reactie op de stressvolle gebeurtenissen (Graham & Randle, 2011), gaven alle participanten eerder internaliserende problemen aan. Ze ervoeren angst, stress, neerslachtigheid, identiteitsverlies en psychosomatische klachten. De psychologische impact zindert voor sommigen enkele jaren later nog steeds na. Enkele participanten gaven evenwel ook wat dat betreft een enigszins positieve invloed aan. Zo stelden enkelen achteraf wel deels uit de ervaring geleerd te hebben en erdoor sterker in de schoenen te staan.

De sociale verwachting naar mannen toe, namelijk dat ze sterk en assertief zijn en dus voor zichzelf opkomen, bemoeilijkt de ervaring. De mannen moesten als het ware een balansoefening maken tussen (a) voor zichzelf opkomen, maar dan het risico lopen om gestigmatiseerd te worden en (b) zich laten doen, maar dan mogelijk als niet mannelijk aanzien te worden (zie supra). De meeste participanten kozen ervoor niet tegen het geweld in te gaan. Ze wilden conflict vermijden, maar hadden eveneens het gevoel niet voor zichzelf te kunnen en mogen opkomen. Dit laatste zorgde er evenwel voor dat velen zich niet mannelijk voelden of

zich gekrenkt voelden in hun mannelijke trots. Ze hadden het idee niet hun mannetje gestaan te hebben. Enkelen voelden zich hierdoor eveneens machteloos en gefrustreerd. Eén participant haalt in dit verband aan dat hij in een heuse tweestrijd verkeerde tussen twee uitingen van mannelijkheid. Enerzijds zag hij het als mannelijk een vrouw niet te bezeren, anderzijds ervoer hij het niet reageren tegen het geweld als niet mannelijk. Een interessante kanttekening hierbij is dat de bewuste participant later vertelt genderqueer te zijn. Dat de genderstereotype verwachtingen ook bij hem een rol speelden in zijn beleving geeft aan hoe pervasief deze zijn. Vaak hadden ze het gevoel jarenlang over zich heen te hebben laten lopen, wat voor de meesten zorgde voor een negatieve impact op hun zelfbeeld en zelfvertrouwen. Bovendien was dit gevoel vaak gerelateerd aan schaamtegevoelens, schuldgevoelens, kwaadheid naar zichzelf toe en schrik voor sociale afkeur. Een indicatie dat sociale verwachtingen naar mannen toe de ervaring van partnergeweld voor mannen compliceert. Zeker gezien het contrast met de kwaliteiten gelinkt aan een slachtoffer. Eén participant linkt bijvoorbeeld de negatieve impact op zijn zelfbeeld aan de contradictie tussen mannelijkheid en de kwetsbaarheid van slachtofferschap.

Bovenstaande vaststelling kwam niet terug bij de participant met een mannelijke partner. Het lijkt erop dat ze vooral aan de orde is bij mannen met een vrouwelijke partner. Zij worden immers meer geacht dominant te zijn tegenover hun partner. Bij een relatie tussen twee mannen gaat men er eerder vanuit dat zij op gelijke voet staan waardoor zelfverdediging ook als meer aanvaardbaar wordt gezien. Enige voorzichtigheid is hier wel geboden aangezien er slechts één participant betrokken werd met een mannelijke partner. Het lijkt daarom aangewezen om in tegenstelling tot de insteek van het huidige onderzoek geen inclusief standpunt naar seksualiteit in te nemen. Eén man haalt bijvoorbeeld specifiek aan dat hij vermoedelijk anders met het geweld was omgegaan indien zijn partner een man was. Deze uitspraak is echter speculatief. Bovendien lijkt ze sterk gerelateerd te zijn aan de assumptie dat alle mannen even sterk zijn en dat wederkerig geweld tussen twee mannen meer aanvaardbaar is. Voorliggende masterproef had echter geenszins tot doel om de differentiële invloed van genderstereotypen voor wat betreft homo- dan wel heteroseksuele mannen te onderzoeken. Het is aanbevolen om meer onderzoek te doen naar de invloed van genderstereotypen op de beleving van partnergeweld binnen homoseksuele relaties. Een inclusief uitgangspunt naar seksualiteit toe is mogelijk meer geschikt wanneer er reeds meer kennis vergaard is over de invloed van genderstereotypen binnen homoseksuele relaties of in geval van een grotere steekproef.

De participanten praatten vrijwel allemaal over het geweld zonder dat daarbij sprake was van het trachten weergeven van nog enige controle en macht. De meesten geven immers aan dat ze zich lieten doen, wat dus net een gebrek aan controle en macht impliceert. Dit contrasteert met de bevindingen uit andere studies die erop wijzen dat mannen nog enige mate van controle binnen de relatie wilden benadrukken (cfr. Durfee, 2011; Brooks et al., 2017). Wel is het zo dat twee participanten meerdere keren hun rol als goede vader en hun onderhoudende rol binnen het gezin aanhaalden, wat aanzien kan worden als demonstratie van de sociale verwachtingen naar mannen toe. Zij gaven ook niet te kennen te worstelen met hun ervaren gevoel van mannelijkheid of hun mannelijke trots.

OV.3: Wat zijn de sociale reacties die mannelijke slachtoffers van partnergeweld krijgen?

DV.3.1 Wat is de rol van genderstereotypen in de sociale reacties op mannelijk slachtofferschap?

In lijn met eerdere studies bleek de internalisatie van genderstereotypen voor sommigen een drempel te vormen tot het zoeken van informele hulp (Oringher & Samuelson, 2011). Het taboe rond mannelijk slachtofferschap genereerde gevoelens van schaamte en schuld, maar vaak leek men vooral ook te anticiperen op bepaalde negatieve sociale reacties. Zo verwachtten sommigen uitgelachen of niet geloofd te worden. Dit laatste kwam ook naar voren in de reacties die mannen verwachtten te krijgen van de politiediensten. De verwachte reacties waren sterk gerelateerd aan algemene genderstereotiepe opvattingen en deze gerelateerd aan slachtofferschap van partnergeweld. Voor enkele mannen vormde dit dan ook een interne barrière om over het partnergeweld te spreken. Genderstereotypen lijken eveneens op meer subtiele wijze door te schemeren in het al of niet praten over het geweld. Vier participanten gaven namelijk aan niet over het geweld gesproken te hebben omdat ze dit zagen als iets privé tussen zichzelf en hun partner. Bijgevolg wilden ze er anderen niet mee belasten. Men kan zich hierbij de vraag stellen of het idee van de man als zelfredzaam, en dus als iemand die zelf zijn problemen kan oplossen, hier niet enige rol in heeft gespeeld. Door niet over het geweld te spreken en de situatie zelf trachten op te lossen, behoudt men enige controle over hoe men sociaal gepercipieerd wordt.

De schrik om niet geloofd of uitgelachen te worden, bleek echter al eens ongegrond. Eén participant gaf ook zelf aan zich hierin vergist te hebben. Desalniettemin kan niet gesteld

worden dat reacties van ongeloof, minimaliserende en schertsende reacties niet voorkwamen. Naar buiten komen met een geweldervaring binnen een intieme relatie lijkt voor mannen nog te vaak benaderd te worden vanuit de visie dat ze ‘hun mannetje moeten staan’ of ‘zich niet moeten laten doen’. Eén participant haalt aan dat de reactie van zijn vrienden op die manier een bagatelliserende ondertoon kende. Ook de idee dat een man het geweld wel zelf uitgelokt zal hebben, leek te leven. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat één participant aangeeft deze verwijtende en schertsende reacties een tiental jaar geleden gekregen te hebben, en dat mannelijk slachtofferschap volgens hem tegenwoordig al veel bespreekbaarder en meer zichtbaar is geworden.

De reacties die de mannen kregen, waren er vaak ook van wezenlijke steun en begrip (cfr. Walker et al., 2020). Ze vonden een klankbord of werden geholpen op cruciale momenten. De aanvankelijke steun en begrip ging evenwel soms na verloop van tijd over in onverschilligheid. Een bevinding die ook naar voren kwam in het onderzoek van Walker et al. (2020). Deze onverschilligheid geeft een indicatie voor het onderschatten van de complexiteit van een abusieve relatie. Het feit dat de mannen vaak ook als reactie kregen de relatie gewoonweg te moeten beëindigen, geeft deze onderschatting eveneens weer. Het stopzetten van de relatie is eenvoudiger gezegd dan gedaan. Bovendien wordt het niet altijd wenselijk geacht door de betrokkenen die soms wel nog liefde en relatietevredenheid ervaren. Dergelijke reacties minimaliseren de impact van partnergeweld. Uit de sociale reacties blijkt ook hoe verdoken partnergeweld is en hoe het bijgevolg niet altijd herkend wordt door de omgeving. En zeker niet wanneer de slachtoffers mannen zijn. Zo worden aanwezige signalen zoals sociale isolatie niet steeds herkend als teken aan de wand en zelfs in het belachelijke getrokken. Eén participant kreeg bijvoorbeeld al lacherig de reactie: “Werd ge kort gehouden thuis of zo?”. Een opmerking die sterk gerelateerd lijkt aan maatschappelijke verwachtingen naar mannen toe.

Genderstereotypen leken eveneens al eens een rol te spelen in de reactie van de politie. De mannelijke slachtoffers werden niet geloofd, sceptisch benaderd, de feiten werden geminimaliseerd of niet voldoende ernstig ingeschat. Eén participant die aangifte deed van geweld werd bijvoorbeeld gevraagd “of hij het niet zo kon laten” omdat de politie zich er niet van kon vergewissen dat zijn partner zelf niet ook verwond was. Hoewel de participant deze reactie zelf als correct ervoer, lijkt ze wel te wijzen op de invloed van de stereotiepe assumptie dat partnergeweld tegen mannen vrijwel steeds zelfverdediging betreft (Hines & Douglas, 2010). Het idee van de man als onschuldige slachtoffer lijkt op (enige) weerstand te botsen. Dit bleek ook uit het gegeven dat een andere participant niet geloofd werd toen hij aangaf dat zijn

geweld reactief en niet proactief was geweest. Hij gaf ook aan hoe hij zich machteloos en gestigmatiseerd voelde toen een valse beschuldiging tegen hem door de politie geloofd werd. Anderzijds werd dezelfde participant bij een andere valse beschuldiging wel serieus genomen en zelfs bijgestaan door de politie.

Beperkingen

Een eerste beperking in het huidige onderzoek is dat één geweldsvorm, namelijk seksueel geweld, niet aan bod kwam in de interviews. Deze vorm van geweld is nochtans meer dan interessant in onderzoek naar de invloed van genderstereotypen op de beleving van partnergeweld door mannen. Enkele vragen dringen zich hierbij op. Verhindert het taboe rond seksueel geweld mannen ervan te spreken over seksueel geweld of deel te nemen aan onderzoek rond partnergeweld? Herkennen ze het geweld gewoonweg niet als zijnde geweld? Denk hierbij aan de mythes omtrent seksueel geweld en de assumptie van de seksueel dominante man. Mogelijk is het aangewezen om op meer voorzichtige wijze mannelijke slachtoffers van seksueel geweld te rekruteren. Een interessant voorbeeld in dit geval is het onderzoek van Walker en collegae (2020) in verband met mannelijke slachtoffers van partnergeweld, waaronder seksueel partnergeweld. Zij opteerden voor de meer neutrale term ‘grensoverschrijding’ omwille van de associaties tussen ‘partnergeweld’, ‘gender’ en ‘mannelijkheid’. Deze aanbeveling kan ook doorgetrokken worden naar psychologisch geweld. Ten tweede betrof het mogelijks een beperking dat de onderzoeker een vrouw is. Diverse studies wijzen erop dat partnergeweld voor sommige (heteroseksuele) mannen een algemeen wantrouwen in vrouwen met zich meebrengt (Simmons et al., 2018; Dim, 2020). De participanten zelf gaven dit echter niet te kennen. Wel kan dit een obstakel gevormd hebben bij het rekruteren van respondenten. Tot slot wordt het ook als een beperking beschouwd dat hoewel er gepoogd werd om een inclusief uitgangspunt naar seksualiteit toe te hanteren, er slechts één niet-heteroseksuele participant werd bereikt.

Algemeen besluit

De manier waarop partnergeweld door mannen beleefd wordt, lijkt enigszins beïnvloed te worden door geldende genderstereotypen. Verontrustend is ook hoe genderstereotiepe assumpties en het stigma op zelfverdediging soms door de partner worden aangewend om geweld te faciliteren of in stand te houden. Deze stelling gaat voornamelijk op voor manipulatie en legaal-administratief geweld. Hoewel alle participanten deelnamen aan een onderzoek naar

mannelijke slachtoffers van partnergeweld beschouwde zeker niet iedereen zichzelf als slachtoffer. Vooral psychologisch geweld bleek niet altijd herkend te worden en bijgevolg erkende men zichzelf ook niet als slachtoffer. Uit het onderzoek blijkt een duidelijke nood aan meer bewustzijn en bekendheid rond psychologisch partnergeweld. Voornamelijk de associatie tussen de term 'geweld' en het fysieke lijkt een obstakel te vormen om deze vorm daadwerkelijk te herkennen als geweld. Zeker wat betreft mannelijke slachtoffers blijkt de noodzaak hiertoe hoog aangezien het de meest voorkomende vorm van geweld blijkt die mannen meemaken. Het niet herkennen van het geweld lijkt bovendien beïnvloed te worden door de internalisatie van genderstereotypen. Voornamelijk de stereotiepe assumptie van de man als sterk en assertief lijkt de ervaring voor mannen te compliceren. Daarenboven speelt de dubbele moraal op vlak van zelfverdediging ook een onmiskenbare rol in de omgang met het geweld en in de beleving ervan. Er is nood aan een duidelijk signaal dat het voor mannen geoorloofd is om kwetsbaar of machteloos te zijn en even niet voor zichzelf op te komen. Dit laatste, het gevoel niet voor zichzelf opgekomen te zijn, gaf de participanten het gevoel niet mannelijk te zijn of krenkte hun mannelijke trots. De internalisatie van genderstereotypen en ermee gepaard gaande gevoelens van schaamte en schuld verhindert mannen er soms toe informele hulp te zoeken. Indien ze wel informele hulp zoeken of praten over het geweld wordt dit vaak beantwoord met wezenlijke steun en begrip. Toch blijken de sociale reacties ook al eens beïnvloed te worden door genderstereotypen. Mannelijk slachtofferschap wordt nog te vaak geminimaliseerd en niet serieus genomen.

6. Bibliografie

Anderson, K.L. (2004) Perpetrator or victim? Relationship between intimate partner violence and well-being. *Journal of Marriage and Family*, 64(4), 851-863

Baker, N.L., Buick, J.D., Kim, S.R., Moniz, s., & Nava, K.L. (2013). Lessons from examining same-sex intimate partner violence. *Sex Roles*, 69, 182-192. New York: Springer Science+Business Media

Bates, E.A., Kaye, L.K., Pennington, C.R., & Hamlin, I. (2019) What about the Male Victims? Exploring the Impact of Gender Stereotyping on Implicit Attitudes and Behavioural Intentions Associated with Intimate Partner Violence. *Sex Roles*, 81(1), pp.1-15

Breiding, M.J., Basile, K.C., Smith, S.G., Black, M.C., & Mahendra, R. (2015) Intimate partner violence surveillance uniform definitions and recommended data elements: Version 2.0. Atlanta: National Center For Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention.

Brooks, C., Martin, S., Broda, L., & Poudrier, J. (2017) “How Many Silences Are There?” Men’s Experiences of Victimization in Intimate Partner Relationships. *Journal of Interpersonal Violence* 00(0), 1-24.

Brown, C. (2008). Gender-role implications on same-sex intimate partner abuse. *Journal of Family Violence*, 23(6), 457-462.

Burcar, V., & Åkerström, M. (2009). Negotiating a victim identity: Young men as victims of violence. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 10(1), 37-54.

Corbally, M. (2015) Accounting for Intimate Partner Violence: A Biographical Analysis of Narrative Strategies Used by Men Experiencing IPV From Their Female Partners. *Journal of Interpersonal Violence*, 30(17), 3112-3132

Davies, P., Francis, P., & Greer, C. (2014). *Victims, crime and society: an introduction*. 2nd edition. London: Sage.

De Smet, B. (2016). *De Respresentatie van Mannelijkheid in The Social Network (2010)*. [Masterproef] UGent, faculteit Letteren en Wijsbegeerte

Decorte, T., & Zaitch, D. (2009). Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie. Leuven: Acco.

Depraetere, J. (2018). Victimized masculinity – a review and reflection regarding the influence of masculine gender role stereotypes on the consequences of male sexual victimization. Presented at the 6th GERN Summer School on Challenges of Comparative Criminological Research.

Depraetere, J., Vandeviver, C., Vander Beken, T., & Keygnaert, I. (2018) Big boys don't cry: a critical interpretive synthesis of male sexual victimization. *Trauma, Violence and Abuse*, 1-24

DiCicco-Bloom, B., & Crabtree, B. F. (2006) The qualitative research interview. *Medical education*, 40(4), 314-321.

Dickson-Swift, V., James, E.L., Kippen, S., & Liamputtong, P. (2007) Doing sensitive research: what challenges do qualitative researchers face? *Qualitative Research*, 7(3), 327-353. Sage publications

Dim, E.E. (2020). Experiences of Physical and Psychological Violence Against Male Victims in Canada: A Qualitative Study. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 00(0), 1-26

Dossche, F. (2018) Mannelijke slachtoffers van partnergeweld. [Bachelorproef] UGent, faculteit Recht en Criminologie

Durfee, A. (2011). "I'm Not a Victim, She's an Abuser" Masculinity, Victimization, and Protection Orders. *Gender & Society*, 25(3), 316-334.

Eckstein, J. (2010). Masculinity of men communicating abuse victimization. *Culture, Society and Masculinities*, 2(1), 62-74.

Groenen, A., & Matkoski, S. (2014) Partnergeweld: screening en risicotaxatie. Antwerpen: Maklu

Guion, L.A., Diehl, D.C., & McDonald, D. (2001). Conducting an in-depth interview. McCarty Hall, FL: University of Florida Cooperative Extension Service, Institute of Food and Agricultural Sciences, EDIS.

Hellemans, S., Dewaele, A., Van Houtte, M., & Buysse, A. (2013) Onderzoek naar partnergeweld bij holebi's. Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen.

Hines, D.A., & Douglas, E.M. (2010) A closer look at men who sustain intimate terrorism by women. *Partner Abuse*, 1(3), 286-313

Hines, D.A., & Douglas, E.M. (2016) Relative influence of various forms of partner violence on the health of male victims: study of a helpseeking sample. *Psychology of men & masculinity*, 17(1), 3-16

Hofisi, C., Hofisi, M., Mago, S. (2014) Critiquing interviewing as a data collection method. *Mediterranean Journal of social science*, 5(16), 60-64. Rome: MCSER Publishing

Hudders, L., & Vyncke, P. (2013) Visuele gender stereotypering in reclame: een experimenteel onderzoek naar de effectiviteit van impliciete stereotypering in printadvertenties. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 41(2), 135-161.

Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (2006) Nationaal Actieplan inzake de strijd tegen het partnergeweld, principes en lopende acties en perspectieven. (Goedgekeurd op de interministeriële conferentie van 8 februari 2006 evenals op de conferentie van 23 november 2006)

Jaspaert, E., & Vervaeke, G. (2016) Vier krachtlijnen op de traditionele opvattingen over partnergeweld uit te dagen. In *Handboek Intrafamiliaal Geweld*, 1-23. Brussel: Politeia

Javaid, A. (2018) Male rape, masculinities, and sexualities. *International Journal of Law, Crime and Justice*, 52, 199-210.

Laskey, P., Bates, E.A., & Taylor, J.C. (2018) A qualitative investigation of intimate partner violence victims' experiences across gender and sexuality. In: *Cumbria Research and Innovation Conference 2018*, 6 July 2018, University of Cumbria, Lancaster, UK. (Unpublished) [Presentatie] geraadpleegd op 04/01/2019 via URL: http://insight.cumbria.ac.uk/id/eprint/4036/1/Laskey_AQualitativeInvestigation.pdf

Laskey, P., Bates, E.A., & Taylor, J.C. (2019) A systematic literature review of intimate partner violence victimisation: an inclusive review across gender and sexuality. *Aggression and Violent Behavior*, 47, 1-11

Machado, A., Hines, D., & Matos, M. (2016). Help-seeking and needs of male victims of intimate partner violence in Portugal. *Psychology of Men & Masculinity*, 17(3), 255-264.

Machado, A., Santos, A., N. Graham-Kevan, & Matos, M. (2017) Exploring Help Seeking Experiences of Male Victims of Female Perpetrators of IPV. *Journal of Family Violence*, 32(5), 513-523

Mann, S. (2016) The research interview. Reflective practice and reflexivity in research processes. London: Palgrave Macmillan

Mansfield, H. C. (2006). Manliness. Yale University Press.

Mason, J. (2002) Qualitative researching. Second edition. London: Sage publications

Michiels, J. & Dedoncker, K. (2019) Genderstereotypen en relaties: samen met jongeren mythes doorbreken en geweld voorkomen. VZW Zijn – Beweging tegen geweld via URL: <http://www.vzwzijn.be/upload/docs/Handboek%20Equi-x.pdf> geraadpleegd op 13/04/2020

Miller R.L., Brewer, J.D. (2003) The A-Z of Social Research: a dictionary of key social science research concepts. Sage: Londen

Morgan, W. & Wells, M. (2016) ‘It’s deemed unmanly’: men’s experiences of intimate partner violence (IPV). *The Journal of forensic psychiatry & psychology*, 27(3), pp. 404-418.

Oringher, J., & Samuelson, K.W., (2011). Intimate partner violence and the role of masculinity in male same-sex relationships. *Traumatology: An International Journal*, 17(2), 68-74

Petintseva, O., Faria, R. & Eski, Y. (2020). Interviewing elites, experts and the powerful in criminology. Palgrave Macmillan: Cham

Ponsaers, P., Pauwels, L., & Decorte, T. (2008) De steekproeftrekking in kwantitatief en kwalitatief onderzoek. In Lieven Pauwels & G. Johan (Eds.), *Kwantitatieve en kwalitatieve criminologische onderzoeksmethodes: een introductie* (Vol. 1, pp. 71–90). Leuven; Gent, België: Acco

- Postmus, J.L., Plummer, S.B., McMahon, S., Murshid, N.S., & Kim, M.S. (2012).** Understanding economic abuse in the lives of survivors. *Journal of interpersonal violence*, 27(3), 411-430.
- Randle, A. A., & Graham, C. A. (2011).** A review of the evidence on the effects of intimate partner violence on men. *Psychology of men & masculinity*, 12(2), 97-111.
- Rollè, L., Giardina, G., Caldarera, A. M., Gerino, E., & Brustia, P. (2018).** When intimate partner violence meets same sex couples: A review of same sex intimate partner violence. *Frontiers in psychology*, 9, article 1506, 1-13
- Sapsford, R. & Jupp, V. (2006)** *Data Collection and Analysis*, Sage: Londen.
- Simmons, S. B. , Knight, K. E. , & Menard, S. (2018)** Long-term consequences of intimate partner abuse on physical health, emotional well-being and problem behaviors. *Journal of Interpersonal violence*, 33(4), 539-570
- Van Gelder, J., Nee, C., Otte, M., Demetriou, A., van Sintemaartensdijk, I., & Prooijen, J. (2017)** Virtual burglary: exploring the potential of virtual reality to study burglary in action. *Journal of research in crime and delinquency*, 54(1), 29-62
- Van Hevele, E., (2006).** Een beschrijving van de relatie tussen mannelijkheid, genderrelaties en machtsrelaties in de hiphopscène. [Masterproef] UGent, Sociologie
- Van Hiel, A. (2013)** *Sociale psychologie*. Gent: Academia Press
- Walker, A., Kimina, L., Silva, D., Craigie, G., Mayshak, R., Costa, B., Hyder, S., & Bentley, A. (2020)** Male victims of female-perpetrated intimate partner violence, help-seeking, and reporting behaviors: A qualitative study. *Psychology of Men & Masculinities*, 21(2), 213-223
- Walklate, S. (2007)** *Imagining the victim of crime*. Maidenhead: Open university press.
- Woodyatt, C. R., & Stephenson, R. (2016).** Emotional intimate partner violence experienced by men in same-sex relationships. *Culture, health & sexuality*, 18(10), 1137-1149.

World Health Organization (2017) Fact Sheet: violence against women. Geraadpleegd op 06/01/2019 via URL: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>

Websites:

Horen zien en praten (2019) URL: <https://www.horenzienenpraten.be/> geraadpleegd op 06/01/2019

UK Data Service (2020) URL: https://www.ukdataservice.ac.uk/manage-data/legal-ethical/anonymisation/qualitative.aspx?fbclid=IwAR0_fiMKmdNsB7GcF9PUuA51jyfVx9RZaCCPznW7WfWEY8hQ1rQF5FPmft0 geraadpleegd op 03/04/2020

7. Bijlagen

Bijlage 1: Topiclijst

Contextualisering

- Dynamiek van de relatie en het geweld
Kan je iets vertellen over de relatie op zich?
 - Karakteristieken van de relatie (duur, kinderen)
 - Eerste tekenen van partnergeweld
 - Patroon van het geweld
Kan je iets vertellen over de manier waarop dit geweld plaats vond binnen de relatie?
 - Versterkende factoren
Zijn er bepaalde aspecten die je kan identificeren die ervoor zorgen dat het geweld/ de situatie erger werd?
 - Meest memorabele episode
Is er een specifieke periode, gebeurtenis die jou het meest is bijgebleven?

- Type geweld
Kan je eens beschrijven welk gedrag je partner precies stelde naar jou toe?
Wat versta je onder partnergeweld?
 - Direct – indirect
 - Psychologisch
 - Economisch
 - Fysiek
 - Seksueel
 - Legaal-administratief
 - Stalking
 - Controlerende gedragingen

Beleving

Kan je iets vertellen over hoe je het slachtofferschap beleefd hebt?

- Inzicht in slachtofferschap
Kan je vertellen of er een moment is waarop je beseftte dat er sprake was van partnergeweld binnen je relatie? Kan je eens beschrijven wat dat besef voor jou betekend heeft? Heeft het feit dat je een man bent daar volgens jou enige rol in gespeeld?
 - Herkennen van slachtofferschap
 - Erkennen van zichzelf als slachtoffer
 - Gender en slachtofferschap
 - Geslacht partner

- Gevolgen van het geweld
 - Gezondheid
 - Fysiek
 - Psychisch
 - Middelengebruik
 - Seksueel
 - Gedragmatig
 - Professioneel
 - Financieel
 - Sociaal-relatieeel

- Coping

Kan je iets vertellen over hoe je omging met gewelddadige gedragingen van je partner?
Kan je iets vertellen over hoe je ermee omgegaan bent om die ervaring te plaatsen?
 - Hulp zoeken
 - Confrontatie vermijden/aangaan
 - Relatie beëindigen

- Sociale reacties
 - Vrienden

- Familie
 - Kinderen
 - Collega's en/of werkgevers
 - Formele hulpverleningsinstanties
 - Gerechtelijk apparaat
-
- **Mannelijkheid**
 - Man als slachtoffer
 - 'Minder' man
 - Paradox (niet laten doen – een vrouw geen pijn doen)
 - Kwetsbaarheid

Bijlage 2: Goedkeuring Facultair Ethisch Comité

ETHISCHE COMMISSIE

Advies van de commissie

23 september 2019

Inzake protocol van Dr. Christophe Vandeviver (promotor) en Fien Dossche (masterproefstudente) met als titel '*Mannelijke slachtoffers van partnergeweld. Een kwalitatieve studie naar de impactbeleving*' van 28/03/2019 met de aanvullende antwoorden op bijkomende vragen en documenten van 11/6/2019.

De commissie keurt het ingediende onderzoeksvoorstel unaniem goed.

De commissie wenst de onderzoeker en promotor veel succes,

Prof. Dr. Jan Verplaetsse

Voorzitter Ethische Commissie - Faculteit Recht en Criminologie (Gent)

Bijlage 3: Informed Consent

Informed Consent

Ik ondergetekende,, verklaar hierbij dat ik als deelnemer aan het onderzoek naar partnergeweld bij mannen, uitgevoerd in het kader van een masterproef aan de vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal recht van de Universiteit Gent:

- (1) Reeds de nodige informatie over het onderzoek heb verkregen en in kennis ben gesteld van de aard en het verloop van het onderzoek en de gehanteerde methode;
- (2) Op de hoogte ben van het gegeven dat ik op elk moment bij de onderzoeker terecht kan voor eventuele vragen of opmerkingen;
- (3) Totaal vrijwillig deelneem aan het onderzoek;
- (4) De toestemming geef aan de onderzoeker om de resultaten op anonieme en vertrouwelijke wijze te bewaren, te verwerken en te rapporteren;
- (5) Op de hoogte ben van de mogelijkheid om mijn deelname aan het onderzoek op ieder moment stop te zetten en dit zonder opgave van reden;
- (6) Op de hoogte ben dat ik een samenvatting van de onderzoeksbevindingen kan krijgen;
- (7) Op de hoogte ben dat het wijzigen of verwijderen van door mij verschaft informatie niet mogelijk is aangezien de verwerking anoniem verloopt, en de persoonsgegevens met andere woorden zijn losgekoppeld van de informatie. Voor meer informatie over de bescherming van mijn contactgegevens contact kan opnemen met de Data Protection Officer van UGent (privacy@ugent.be);
- (8) Op de hoogte ben dat de data zal bewaard worden volgens het UGent beleid. Dit houdt in dat de verkregen data op volledig anonieme wijze en mits aan verschillende

voorwaarden is voldaan, beschikbaar kan worden gesteld voor wetenschappelijke doeleinden.

Gelezen en goedgekeurd te (plaats) op
(datum)

Handtekening van de deelnemer:

Bijlage 4: Lijst met hulpverleningsinstanties

Telefonische hulp

Meldpunt voor geweld of misbruik (1712) Iedereen met vragen over misbruik en geweld kan hier terecht. Het nummer is gratis en verschijnt niet op de telefoonrekening. Je kan elke werkdag bellen tussen 9 en 17 uur.

☎ 1712

www.1712.be

Tele-onthaal Tele-onthaal is een laagdrempelige hulpverleningsinstantie. Je wordt geholpen door een vrijwilliger. Ze zijn dag en nacht bereikbaar en elke avond kan je er met een vrijwilliger chatten, beiden steeds anoniem. Contact met Tele-onthaal is volledig kosteloos en laat geen sporen na op je computer.

☎ 106

www.tele-onthaal.be

Druglijn Zit je met een vraag in verband met drank, drugs, pillen, gamen of gokken, dan kan je terecht bij de Druglijn. Deze zijn bereikbaar via telefoon, Skype, chat en mail. Elke werkdag bereikbaar.

☎ 078 15 10 20

www.druglijn.be

Zelfmoordlijn Denk je aan zelfmoord of maak je je zorgen om iemand die eraan denkt? Dan kan je anoniem terecht bij de Zelfmoordlijn. Je kan de Zelfmoordlijn telefonisch contacteren of via mail of chat.

☎ 1813 (24/7 bereikbaar)

www.zelfmoord1813.be

Psychische hulp en ondersteuning

Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) Het CAW is een laagdrempelige professionele instantie die over heel België werkt rond welzijn, waaronder ook relationele en persoonlijke moeilijkheden. Deze centra staan eveneens klaar voor slachtoffers en daders van geweld, zo is er per gerechtelijk arrondissement één CAW verantwoordelijk voor slachtofferhulp. Het CAW biedt een professionele aanpak en begeleiding op jouw maat. Je kan het CAW telefonisch contacteren via het gratis nummer, of via mail of chat.

☎ 0800 13 500

www.caw.be

Centra Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) Een CGG biedt ambulante hulpverlening aan personen met psychische, psycho-sociale en psychiatrische problemen. De centra werken enkel op afspraak, veelal is dit na doorverwijzing van de huisarts. Een team van specialisten zoekt samen met jou naar het voor jou meest geschikte antwoord op je hulpvraag. De kostprijs voor een consultatie bedraagt slechts 11€, een eerste consultatie is gratis.

Lumi Lumi is een onthaal- en infolijn waar je terecht kan met al je vragen over gender en seksuele voorkeur. Je kan er informatie vragen of je verhaal doen. Lumi is er voor al wie op zoek is naar een hulpverlener, advocaat, een discriminatiemeldpunt, hulp of een luisterend oor. Je kan Lumi telefonisch contacteren, mailen of chatten met een vrijwilliger.

☎ 0800 - 99 533 (gratis & anoniem)

✉ vrAGEN@lumi.be

www.lumi.be

Zelfstandige psychologen, Psychische hulp kan eveneens worden geboden door vrij gevestigde psychologen. De kostprijs van dergelijke hulpverlening ligt meestal

seksuologen en hoger dan in de CGG's. Contactgegevens zijn te vinden op de site van **relatietherapeuten** de Belgische Federatie van Psychologen.

Voor contactgegevens van seksuologen, gezins- en relatietherapeuten, kan je een kijkje nemen op www.seksuologen-vlaanderen.be

Zelfhulp

Op <http://www.zelfhulp.be> vind je alle informatie omtrent zelfhulp en zelfhulpgroepen.

Zorgcentrum Seksueel Geweld

na Een ZSG is een dienst die zich bevindt in enkele ziekenhuizen waar je als slachtoffer van seksueel geweld dag en nacht terecht kan. Voorlopig bevinden deze zich enkel in het UZ Gent, het UMC Sint-Pieter te Brussel en het UMC te Luik. Op psychisch vlak bieden ze je eerste zorg aan en verdere begeleiding door een psycholoog.

Je kan er ook terecht voor medische zorgen, eveneens in het kader van forensisch onderzoek, maar ze bieden ook hulp aan bij klachtneerlegging en opvolging nadien.

Je kan chatten met een hulpverlener of telefonisch contact opnemen.

www.seksueelgeweld.be

Gent: 09 332 80 80 / zsg@uzgent.be

Brussel: 02 535 45 42 / cpvs@stpierre-bru.be

Luik: 04 284 35 11 / cpvs@chu.alg.ac.be

Medische zorg

Huisarts

Een eerste aanspreekpunt kan je huisarts zijn. Deze kent vaak jou en je voorgeschiedenis al wat, en kan je eveneens doorverwijzen naar de juiste instanties. Indien je naar de huisarts gaat na het oplopen van een letsel, laat deze dan zeker een medisch certificaat opstellen van je letsels dat later kan dienen als bewijsmateriaal indien je aangifte doet. De huisarts kan je eveneens doorverwijzen naar een psycholoog of seksuoloog.

Crisisopvang

Vluchthuis

Indien je je thuis bedreigt, onveilig of angstig voelt, of je in een situatie van misbruik of geweld bevindt, kan het vluchthuis soelaas bieden. Je kinderen mogen. De opvang bevindt zich op een geheim adres. Je dient hiervoor contact op te nemen met het CAW Boom Mechelen Lier. Er kan OCMW-steun geregeld worden voor wie geen geld heeft voor het verblijf.

☎ 015 695 695

✉ onthaal@cawboommechelenlier.be

Informatief

Horen, zien en praten

Horen, zien en praten werd opgericht door enkele organisaties tezamen en zet zich in tegen partnergeweld door onder meer sensibiliseringscampagnes te organiseren. Je vindt er ook veel informatie over partnergeweld, enkele tips en getuigenissen.

www.horenzienenpraten.be

Cavaria

Cavaria is een koepelorganisatie van meer dan 120 organisaties. Ze zet zich in voor een brede kijk op seksuele oriëntatie, genderexpressie en genderidentiteit. Tevens streeft zij naar een beter welzijn en komt op voor de rechten van holebi's en transgenders in het dagelijks leven. Op de website kan je tal van verenigingen terugvinden.

www.cavaria.be

Seksueel Geweld

Ben je het slachtoffer geworden van seksueel geweld of zit je met vragen rond grensoverschrijdend gedrag, neem dan zeker een kijkje op de website van <https://www.seksueelgeweld.be> Je vindt er ook meer informatie over enkele mythes omtrent seksueel geweld. Maar ze geven ook aan waar je terecht kan.

**Transgender
Infopunt**

Het transgender infopunt is een neutrale instantie waar iedereen gratis en anoniem terecht kan met vragen over het transgenderthema. Je kan er terecht met al je vragen over familiale problemen, werkgerelateerde aspecten... Ze bieden een luisterend oor en wetenschappelijk onderbouwde informatie aan.

☎ 0800 96 316

✉ contact@transgenderinfo.be

Politie en justitie

Politie

Wil je aangifte doen van partnergeweld, dan kan dit bij de politie. Bevind je je in een acute gevaarssituatie dan kan je het nummer 101 bellen. De politie stelt een proces-verbaal op en zal alle bewijselementen verzamelen. Een aangifte wordt niet meteen een rechtszaak. De politie zal in de eerste plaats bemiddelen tussen de

partners en indien nodig doorverwijzen naar diensten die ondersteuning kunnen bieden.

Justitiehuisen

Wanneer een gerechtelijke procedure is opgestart kan je als slachtoffer terecht bij de dienst slachtofferonthaal van de Justitiehuisen. Zij bieden u ondersteuning en zorgen ervoor dat uw rechten als slachtoffer gewaarborgd worden. Je wordt individueel begeleid door een justitieassistent die jou inlichtingen geeft over je dossier, je ondersteunt en begeleidt tijdens de gerechtelijke procedure zelf, en die jou indien nodig verwijst naar gespecialiseerde diensten.

Bijlage 4: Uitnodigingsbrief onderzoek

Beste (mogelijke) deelnemer,

In het kader van mijn masteropleiding Criminologische wetenschappen voer ik onderzoek naar mannelijke slachtoffers van partnergeweld. Het betreft een onderzoek naar de belevingen, ervaringen en gevoelens van mannen die dergelijk geweld hebben meegemaakt, en de impact die deze ervaring voor hen gekend heeft.

Hiervoor ben ik op zoek naar mannen die partnergeweld hebben meegemaakt en ervoor open staan om hierover met mij te praten. Uw seksuele oriëntatie is hierbij van geen belang.

Het onderzoek bestaat uit een open interview, wat veel weg heeft van een gewone conversatie en zal waarschijnlijk ongeveer 2 uur duren. De interviews vinden plaats op een door ons beiden overeengekomen locatie. Alles gebeurt in een veilige en ongedwongen sfeer waarbij u vertrouwelijkheid en anonimiteit gegarandeerd wordt.

Om deel te kunnen nemen aan het onderzoek dient u aan volgende selectiecriteria te voldoen:

- (a) U hebt reeds de volle leeftijd van 18 jaar bereikt.
- (b) U bent een man, of identificeert zichzelf alleszins met het mannelijke geslacht.
- (c) U hebt enige vorm van partnergeweld ervaren, zijnde psychologisch, fysiek, economisch, seksueel en/of psychisch geweld, binnen een voorgaande intieme relatie of u hebt in het verleden dergelijk geweld ervaren door een ex-partner.
- (d) U bent bereid over die ervaring te praten.
- (e) U bent de Nederlandse taal voldoende machtig.

Indien u interesse heeft om aan dit onderzoek deel te nemen of meer informatie wenst, kan u vrijblijvend mailen naar Fien.Dossche@UGent.be

Alvast bedankt voor uw interesse en tijd.

De onderzoeker,

Fien Dossche

Bijlage 5: Informatiepamflet

Beste deelnemer,

Alvast bedankt voor uw interesse om deel te nemen aan dit onderzoek naar partnergeweld bij mannen. Het betreft een onderzoek naar de belevingen, ervaringen en gevoelens van mannen die dergelijk geweld hebben meegemaakt, en de impact die deze ervaring voor hen gekend heeft. Vandaag de dag denkt men bij partnergeweld nog al te vaak aan een vrouwelijk slachtoffer en een mannelijke pleger. Rond mannelijke slachtoffers bestaat nog veel onwetendheid, maar ook ongeloof. Dit onderzoek kadert binnen mijn masterproef die het sluitstuk vormt van mijn opleiding Criminologische Wetenschappen.

Wie kan deelnemen aan het onderzoek?

Het onderzoek handelt over partnergeweld bij mannen, en dan meer bepaald over hoe mannen slachtofferschap van geweld binnen hun intieme relatie ervaren. Om een zicht te krijgen op die impactbeleving wordt er het best vertrokken vanuit het perspectief van de slachtoffers zelf. Zij zijn meer geplaatst om aan te geven hoe zij bepaalde zaken ervaren en beleefd hebben.

Wat houdt mijn deelname in?

Concreet houdt dit in dat er een open interview plaatsvindt waarin gevraagd zal worden naar uw persoonlijke ervaring met partnergeweld. Een open interview betekent dat er u geen vooraf opgestelde vragenlijst zal gepresenteerd worden met mogelijke antwoordcategorieën, maar dat het interview eerder neigt naar een conversatie. Deze methode laat ons beiden meer flexibiliteit toe. De duur van het interview ligt op voorhand niet vast, maar duurt wellicht ongeveer 2 uur. Het interview vindt plaats op een door ons beiden gekozen locatie waar u zich veilig en op uw gemak voelt.

Uw deelname aan deze studie is volledig vrijblijvend en dus niet verplicht. Weigering van deelname zal geen enkel nadelig gevolg voor u inhouden. Het is mogelijk om op eender welk moment te beslissen om uw participatie aan dit onderzoek stop te zetten.

Wat gebeurt er met mijn antwoorden?

Van de interviews wordt een audio-opname gemaakt zodat ik deze later op accurate wijze kan verwerken. De informatie die uit het interview gehaald wordt, zal gekoppeld worden aan bestaande literatuur omtrent de thematiek. Op deze manier zal gepoogd worden gelijkenissen en verschillen te detecteren. De audio-opnames zullen enkel voor mijzelf en mijn promotor beschikbaar zijn.

Dit onderzoek werd goedgekeurd door de Facultaire Ethische Commissie van de faculteit Recht en Criminologie en wordt uitgevoerd conform de geldende privacywetgeving en het informatieveiligheidsbeleid van de Ugent. Anonimiteit en vertrouwelijkheid staan voorop binnen dit onderzoek. De onderzoeker zal alles in het werk stellen om de verkregen informatie en uw gegevens anoniem te verwerken. Ik garandeer u een sfeer van vertrouwelijkheid en confidentialiteit, die op geen enkele wijze zal verbroken worden.

Waar kan ik terecht met vragen over het onderzoek?

Indien je vragen of opmerkingen hebt over deze studie, willen we je graag te woord staan. Je kan contact opnemen met één van de verantwoordelijken van dit onderzoek:

- Fien.Dossche@UGent.be (masterproefstudent verantwoordelijk voor het onderzoek) of
- Christophe.Vandeviver@UGent.be (promotor van het onderzoek)

Alvast bedankt voor uw bereidwilligheid en tijd.

Masterproef mannelijke slachtoffers van partnergeweld

Law & Criminology DMP +

Admin Details

Project Name: Masterproef mannelijke slachtoffers van partnergeweld

Project Identifier: fidossch

Principal Investigator / Researcher: Fien Dossche

Description: De masterproef betreft een kwalitatieve studie naar de impactbeleving van partnergeweld bij mannelijke slachtoffers en de rol die genderstereotypen hierbij spelen. Om inzicht te krijgen in deze beleving zal informatie uit de eerste hand worden verzameld, namelijk via het interviewen van mannelijke slachtoffers. Deze interviews betreffen diepte-interviews met open vragen die pijlen naar hun ervaring, de impact van die ervaring op diverse levensdomeinen en omgang daarmee. Tevens zal bij de respondenten gepeild worden naar de mate waarin zij bepaalde genderstereotypen geïnternaliseerd hebben, en de rol die deze gespeeld hebben bij de erkenning van hun slachtofferschap en omgang daarmee.

Institution: Ghent University

Administrative Data

Date of first version

December 2018

Date of last update

4 april 2020

1. Data Collection

1.1 What data will you collect or create?

1. Ruw audiomateriaal (Audiobestand): opnames van de afgenomen interviews
2. Ruwe tekst: transcripten van audio-opnames (Word-bestand)
3. Geanalyseerde tekst van transcripties, gecodeerd (Nvivo-bestand)
4. Veldnota's (handgeschreven en Word-bestand)

1.2 How will the data be collected or created?

De audio-opnames worden verkregen door het afnemen van interviews met respondenten. De audio-apparatuur zal vooraf getest worden door de interviewer op kwaliteit.

Dit audiomateriaal wordt vervolgens letterlijk uitgetypt. De transcripties worden vervolgens geanalyseerd door middel van codering.

De veldnota's worden verkregen door indrukken, bedenkingen,... die worden opgeschreven onmiddellijk na de afname van de interviews.

De Word-bestanden en audio-opnames worden op de centrale H-schijf, die de UGent ter beschikking stelt, bewaard onder een neutrale bestandsnaam (bv. "Interview respondent 1"), waarmee bedoeld wordt dat er geen verwijzing naar de identiteit van de respondent in terug te vinden zal zijn.

2. Data Documentation and Metadata

2.1 How will you document the data?

Wijze van documentatie: masterproefscriptie

3. Ethics, Legal Issues and Confidentiality

3.1 How will you manage ethics? Choose one of the options from the dropdown menu and briefly motivate your choice in the 'Comment' box below.

- Approval by the Medical Ethical Committee is required

Het voorkomen van schade aan zowel respondenten als aan de onderzoeker is een ethisch beginsel voor het voeren van onderzoek. Het is dus zeker wenselijk om advies in te winnen van het Ethisch Comité gezien de aard van het onderzoek, er zullen namelijk face-to-face interviews afgenomen worden bij slachtoffers van partnergeweld. Deze zullen dan over hun ervaring dienen te spreken, en hoe zij dit slachtofferschap beleefd en ervaren hebben. Dit kan mogelijk een weerslag hebben op deze personen, gezien zij opnieuw aan de feiten dienen te denken en erover dienen te spreken.

Hier biedt de open interview-stijl mijns inziens wel een meerwaarde, gezien die meer menselijk is, en dus ook op deze aspecten kan inspikken. De onderzoeker zal zoveel mogelijk oog hebben voor eventuele emotionele reacties, en hier ook op gepaste wijze op reageren. Hiermee wordt bedoeld dat de respondent niet in de koude zal blijven met zijn emoties, maar deze besproken kunnen worden, zonder dat dit evenwel omslaat in een hulpverlenende houding van de onderzoeker.

Na afloop van het interview zal elke respondent de nodige informatie ter beschikking gesteld worden indien hij zij psychologische en/of juridische bijstand nodig zou wensen. Er zal hen meer concreet meegegeven worden bij welke instanties zij terecht kunnen en de contactgegevens daarvan.

Hiernaast zal de participanten bij aanvang ook duidelijk verteld worden dat de deelname ten alle tijde vrijwillig is.

Het onderzoek kan voor de onderzoeker zelf ook voor een emotionele impact zorgen. Het zal belangrijk zijn hier reeds op voorhand bij stil te staan en ook achteraf voldoende over te reflecteren. Bij strubbelingen zal de onderzoeker zich wenden tot de promotor, of het informeel netwerk maar

zonder de vertrouwelijkheid en anonimiteit te schenden van de participanten. Tevens dient men zich de vraag te stellen of de onderzoeker zich niet in mogelijk gevaarlijke situaties kan begeven (bv. partner die erbij komt). Met betrekking tot dit laatste aspect zal vooral het uitkiezen van een geschikte locatie voor het interview van cruciaal belang zijn. Hierbij dient ook opgemerkt te worden dat bij de selectiecriteria voor deelname aan het onderzoek wordt vermeld dat de geweldssituatie zich in de verleden tijd moet bevinden, of de relatie dient gestabiliseerd te zijn. Hierdoor wordt de kans op een confrontatie met een mogelijks gevaarlijke situatie reeds aanzienlijk verkleind.

Eveneens is de onderzoeker er zich bewust van dat zij tijdens het interview mogelijks op de hoogte wordt gesteld van een voor de participant acute geweldssituatie. De vraag rijst hierbij in welke mate de onderzoeker hier meldingsplicht heeft, en dit in het licht van de garantie van anonimiteit en vertrouwelijkheid die geboden wordt aan de respondent. In dergelijk geval zal eerst en vooral de hulpvraag van de participant afgetoetst worden. Elke participant krijgt hoe dan ook na afloop van het interview een informatiepamflet mee waarop diverse hulpverleningsinstanties zijn terug te vinden waarbij hij terecht kan met bepaalde problemen. Na het betreffende interview wordt de situatie dan zo snel mogelijk besproken met de promotor. Mogelijks wordt nadien dan ook advies gevraagd aan de vertrouwenspersoon binnen de Universiteit Gent. En indien nodig wordt ook een adviesvraag gericht tot het zorgcentrum na seksueel geweld.

Ten laatste behoeft het te vermelden dat de student het onderzoek zal uitvoeren conform de ethische richtlijnen van de World Health Organization inzake onderzoek naar geweld.

3.2 How will you manage any confidentiality issues?

Er zal vertrouwelijke informatie verzameld worden, de respondenten zullen immers praten over erg persoonlijke en gevoelige onderwerpen. Vooreerst zal er voor gezorgd worden dat de data-gegevens geanonimiseerd worden. Eerst en vooral door het anonimiseren van informatie die de identificatie van de respondent voor derden mogelijk maakt. Hiermee wordt bedoeld dat persoons- en plaatsnamen aangepast zullen worden.

Bij het transcriberen van de interviews werd erop gelet om reeds onmiddellijk 'direct identifiers' (zoals namen, plaatsnamen) te verwijderen of te vervangen door een pseudoniem. Voor persoonsnamen wordt gekozen voor een pseudoniem om de leesbaarheid van de transcripts te bewaren. Voor plaatsnamen wordt gekozen voor het neutrale [plaats A]. De transcripts worden allemaal aandachtig herlezen om te kijken of de anonimiteit voldoende gewaarborgd is. Hierbij wordt dan vooral gelet op 'indirect identifiers' (i.e. info die op zich niet volstaat om iemand te identificeren maar wanneer gelinkt aan andere info hier wel toe kan leiden). Zo wordt ervoor geadviseerd om specifieke data te vervangen door het neutrale [jaar 1] (enz.), leeftijden worden ook in decennia weergegeven. Voor het anonimiseren werd een beroep gedaan op literatuur omtrent het anonimiseren van kwalitatieve data alsook op websites zoals bv. UK Data Service. Ook bij de rapportage wordt er strikt op gelet dat enige herkenning door derden niet mogelijk is.

Daarnaast zal bij de bewaring van de data zorgvuldig nagedacht worden over de bestandsnamen, net als over de locatie waar de bestanden bewaard worden. De respondenten kregen allen een code toegekend. De locatie van de interviews zal was ook een belangrijk gegeven hierin, de interviews vonden steeds plaats op niet-openbare plaatsen zonder aanwezigheid van derden.

De participanten dienden een informed consent te ondertekenen voor aanvang van het interview. Vooraleer ze dit ondertekenden, werd het onderzoek nogmaals uiteen gezet en kregen ze de kans het IC rustig door te nemen. Hierbij geven ze dan toestemming voor het eigenlijke interview, waarbij reeds wordt aangegeven wat voor interview het is, type vragen en doelstelling, en voor het gebruik van de gegevens die uit het interview naar voren komen voor analyse. Zo geven ze ook te kennen bij aanvang van het interview voldoende geïnformeerd te zijn over de finaliteit van het onderzoek, en hun plaats daarbinnen.

De audio-opnames, transcripties en geanalyseerde transcripten zullen bijgehouden worden op de centrale schijfruimte van de UGent. Deze is enkel toegankelijk via een persoonlijke login. De bestandsnamen zullen zoals aangehaald ook niet rechtstreeks verwijzen naar de betrokken participant.

3.3 How will you manage intellectual property rights issues?

/

4. Data Storage and Backup during Research

4.1 How will you store and backup data during research?

De data zal bijgehouden worden op de centrale schijfruimte die de UGent via Athena ter beschikking stelt, conform het UGentbeleid inzake data management. Deze schijfruimte is toegankelijk door aanmelding via gebruikersnaam en wachtwoorden. De verschillende data zullen in een afzonderlijke bestandsmap geplaatst worden. Zo zullen de ruwe data, de transcripts en de contactgegevens van de participanten niet in dezelfde map bewaard worden.

Het gebruik van de centrale schijfruimte laat de onderzoeker ook toe om van gelijk welke computer die verbonden is met het UGent netwerk de bestanden te kunnen terugvinden.

De geluidsopnames worden na afloop van de masterproef op beveiligde wijze over gemaakt aan de promotor.

4.2 How will you ensure that stored data are secure?

De H-schijf van de Universiteit is enkel toegankelijk door het inloggen met gebruikersnaam en wachtwoord.

Er zijn geen derden die beschikken over desbetreffend wachtwoord.

5. Data Selection and Preservation after Research

5.1 Which data should be retained for preservation and/or sharing?

De onderzoeker ondertekende een verklaring 'Vertrouwelijkheid en overdracht van recht eenzijdige verklaring'.

5.2 What is the long-term preservation plan for the selected datasets?

Alle data bestemd voor lange termijn bewaring zal worden opgeslagen op de centrale opslagplaats bij UGent DICT volgens de richtlijnen van de generieke code.

6. Data Sharing

6.1 Are any restrictions on data sharing required?

De audio-opnames zullen persoonlijke data bevatten, de (plaats)namen zullen hier nog niet geanonimiseerd zijn. Het lijkt me ook geenszins bevorderlijk voor de anonimiteit wanneer anderen buiten de onderzoeker zelf en diens promotor deze opnames zouden kunnen beluisteren gezien een mogelijke herkenning van de stem niet ondenkbaar is. Ook de transcripts zijn enkel voor de onderzoeker en diens promotor toegankelijk. Derden zouden immers een link kunnen leggen met de identiteit van de respondent wanneer zij toegang hebben tot het gehele interview. Bij de verwerking van de interviews en de rapportage zullen persoonlijke gegevens geanonimiseerd worden.

6.2 How will you share data selected for sharing?

De gegevens die wel gedeeld zullen worden zijn de bevindingen die voortkomen uit de analyses van de transcripts. Ook zal er gebruik gemaakt worden van letterlijke citaten uit de transcripts om deze bevindingen te ondersteunen. De citaten worden toegeschreven aan 'Respondent X, leeftijd'. Wanneer een citaat gebruikt wordt, zal alles in het werk gesteld worden opdat de identiteit van de participant niet te ontdekken valt.

Wel is het zo dat de transcripts zelf wel gedeeld zullen worden met de betreffende respondent opdat deze het transcript kan nalezen en het audiobestand van het interview vervolgens verwijderd kan worden.

Deze data zal ter beschikking worden gesteld bij het uiteindelijke resultaat van het onderzoek, zijnde de masterproef. De participanten zelf kunnen hier een samenvatting van vragen.

De audio-opnames en transcripts zullen wel voor inzage beschikbaar zijn voor de promotor. Deze kan ze dan ontvangen via een USB-stick die hem persoonlijk overhandigd zal worden.

7. Responsibilities and Resources

7.1 Who will be responsible for data management?

De onderzoeker zelf zal zich hiermee bezig houden. Bij vragen en onduidelijkheden zal deze zich richten tot de promotor. Het Data Management Plan zal ook zoveel mogelijk afgetoest worden bij de promotor.

7.2 Will you need additional resources to implement your DMP?

Neen.

GDPR section: Collection and processing of data

1. Are you collecting or processing personal data?

- Yes

Aangezien het onderzoek deelname van participanten vereist, zullen er contactgegevens van die participanten dienen bewaard te worden opdat contact kan opgenomen worden met hen. (bv. een mailadres)

2. Are you collecting or processing primary personal data and/or secondary personal data?

- Primary personal data

Er wordt zelfstandig naar respondenten gezocht via een oproep tot deelname aan het onderzoek. Op die manier worden de persoonlijke gegevens verzameld.

3. If you are processing secondary personal data, will you inform the persons whose personal data are being processed or have they already been informed?

nvt.

4. If no, explain why it is impossible or why it would take a disproportionate effort to inform the persons whose personal data are being processed.

nvt.

GDPR section: Categories of personal data & data subjects

5. Are you collecting/processing any of the following special categories of data?

- Data concerning health (physical and mental health), an individual's sex life, or an individual's sexual orientation

Er wordt de participanten gevraagd naar de ervaring die zij hadden met geweld binnen een romantische relatie. Het betreft hier slachtofferschap daarvan. Hierbij is het dus zeer waarschijnlijk dat gegevens over mentale gezondheid en/of fysieke gezondheid ter sprake komen. Ook zouden er elementen met betrekking tot de seksuele gezondheid van de participant kunnen ter sprake komen (seksueel geweld is immers een voorkomende vorm van partnergeweld, en het ervaren van partnergeweld werd reeds gelinkt aan de seksuele gezondheid van slachtoffers).

6. Which other categories of personal data are you collecting/processing?

- Identification data (names, titles, addresses, phone numbers, passport numbers, IP addresses, cookies, electronic location data (GPS, mobile phone)...))

- Personal characteristics (age, gender, date of birth, marital status, nationality...)

- Audio and video recordings

- Om contact te kunnen opnemen met de participanten zullen de nodige gegevens verzameld worden om dit ook mogelijk te maken. De naam van de participanten zal ook geweten zijn voor de onderzoeker, het is evenwel niet noodzakelijk dat de daadwerkelijk voor- en achternaam bewaard worden.

- Er zal gevraagd worden naar de leeftijd van de respondent en diens relatiestatus.
- Van de interviews zullen er audio-opnames gemaakt worden.

7. Whose personal data are you collecting/processing?

- Others (please specify below)

Volwassen (18+) mannen die het slachtoffer werden van partnergeweld.

8. Will your research be seriously hampered if the persons whose personal data are being collected/processed exercise their right to access, to rectification, to restriction of processing, to be forgotten, to data portability and/or to object?

- Yes

Bij de uitoefening van het recht om vergeten te worden, komt het hele onderzoek in het gedrang. Dit zal ondervangen worden door alle persoonsinformatie en identificerende gegevens uit de interviewtranscripts te halen, en daarnaast de persoonsgegevens afzonderlijk van de interviewdata te bewaren. Dit wordt ook vermeld in het informed consent dat de respondenten dienen te ondertekenen, namelijk dat 'het wijzigen, verwijderen van mijn informatie niet mogelijk is aangezien de verwerking anoniem verloopt'.

9. If yes, please justify the need to deviate from one or more of the rights mentioned in question 8. A justification is required for each deviation.

Question not answered.

GDPR section: Purpose(s) of the processing

10. What is/are the purpose(s) of the personal data processing?

De gegevens uit de interviews zullen verwerkt worden in een masterscriptie over de impact van partnergeweld op mannelijke slachtoffers ervan.

11. What is the legal ground for the processing? If the data are being processed for multiple purposes, you must describe the legal ground for each purpose.

De participanten zullen vrijwillig hun informed consent geven.

GDPR section: GDPR responsibility

12. Is there another university, research institute or partner involved in the research (besides Ghent University)?

- No: UGent is the sole data controller

13. If yes, please specify who determines the purposes ('why') and the means ('how') of the research.

nvt

GDPR section: Data transfers & categories of recipients

14. Are you disclosing/sharing/transferring personal data beyond your project team, either with recipients in UGent or UZ Gent, or with external recipients?

- Yes

Het is niet zo dat de gegevens sowieso gedeeld zullen worden met personen buiten het onderzoeksteam (mezelf en promotor), maar de data zal wel bewaard volgens het UGent beleid. Dit houdt in dat de verkregen data op volledig anonieme wijze en mits aan verschillende voorwaarden is voldaan, beschikbaar kan worden gesteld voor wetenschappelijke doeleinden.

15. If yes, to or with which categories of recipients are the personal data being disclosed/shared/transferred?

- Other researchers within UGent

zie vraag hierboven: Het is niet zo dat de gegevens sowieso gedeeld zullen worden met personen buiten het onderzoeksteam (mezelf en promotor), maar de data zal wel bewaard volgens het UGent beleid. Dit houdt in dat de verkregen data op volledig anonieme wijze en mits aan verschillende voorwaarden is voldaan, beschikbaar kan worden gesteld voor wetenschappelijke doeleinden.

16. If yes, where are the personal data being disclosed/shared/transferred to?

- Belgium

17. What is/are the purpose(s) of the data transfer?

Wetenschappelijke doeleinden.

18. What is the legal ground for the data transfer? If there will be multiple data transfers, you need to indicate the legal ground for each data transfer.

In het Informed Consent wordt opgenomen dat de data volgens het UGent beleid bewaard zal worden en hierdoor dus, mits aan bepaalde voorwaarden voldaan, beschikbaar kan gesteld worden voor wetenschappelijke doeleinden.

GDPR section: Retention period

19. What is the envisaged retention period for the different categories of personal data? Please motivate.

Alle data bestemd voor lange termijn bewaring zal worden opgeslagen op de centrale opslagplaats bij UGent DICT volgens de richtlijnen van de generieke code.

GDPR section: Risk analysis

20. To analyse the possible risks associated with the processing of personal data, please tick the boxes that apply to this research.

nvt

21. Does the research constitute a probable high-risk processing? If you ticked two or more boxes in question 20, the answer is 'yes'.

- No

22. If yes, explain why the processing is necessary to achieve the purposes of the research.

nvt

23. If yes, provide more details for any of the risks that you have ticked in question 20.

nvt

GDPR section: Security measures

24. What technical and organisational security measures are in place to protect personal data?

- I hereby confirm that I carry out my research in accordance with the information security policy of UGent

25. If you answered 'yes' to question 21 (which means that your research constitutes a probable high-risk processing), indicate whether the security measures taken are sufficient to protect the rights and freedoms of the people whose data you collect/process.

nvt

26. If you have motivated the need to deviate from one or more of the rights of the persons whose personal data you are collecting/processing in question 8 and 9, please describe which safeguards are put in place to protect their rights and freedoms.

Bij de uitoefening van het recht om vergeten te worden, komt het hele onderzoek in het gedrang. Dit zal ondervangen worden door alle persoonsinformatie en identificerende gegevens uit de interviewtranscripts te halen, en daarnaast de persoonsgegevens afzonderlijk van de interviewdata te bewaren. Dit wordt ook als dusdanig vermeld in het informed consent, namelijk dat 'het wijzigen, verwijderen van mijn informatie niet mogelijk is aangezien de verwerking anoniem verloopt'.

Wetenschapspopulariserende samenvatting

Mannelijk slachtofferschap van partnergeweld was lange tijd een controversieel onderwerp. Van mannen wordt stereotiep verwacht dat ze sterk en assertief zijn, laat staan dus een slachtoffer van intiem geweld. Onderzoek heeft echter reeds veelvuldig uitgewezen dat mannen er wel degelijk het slachtoffer van worden, zowel binnen hetero- als homoseksuele relaties. Toch bestaat er slechts weinig onderzoek naar de individuele ervaringen van mannen. Huidige studie poogde dan ook een bijdrage te leveren aan de kennis omtrent de beleving van partnergeweld door mannen. De invloed van genderstereotypen op zowel de beleving en gevolgen als op de sociale reacties vormde de rode draad doorheen de studie. Acht mannen werden door middel van semi-gestructureerde interviews bevraagd over hun ervaring met partnergeweld. De mannen in de studie maakten psychologisch, fysiek, legaal-administratief en economisch geweld mee. De voornaamste vorm van geweld betrof psychologisch geweld. Deze vorm bleek echter het minst eenvoudig om effectief te herkennen én erkennen als geweld. De internalisatie van genderstereotypen speelde hier een onmiskenbare rol in. Naast een diversiteit aan gewelddaden, gaven de participanten ook verscheidene gevolgen te kennen. Het betroffen gevolgen op fysiek, psychisch, emotioneel, relationeel, sociaal en professioneel vlak. Vele participanten hadden het idee niet voor zichzelf te zijn opgekomen, in tegenstelling tot wat verwacht wordt van een man. Dit zorgde ervoor dat maar liefst vijf participanten aangaven zich niet mannelijk gevoeld te hebben of zich gekrenkt voelden in hun mannelijke trots. Anderzijds hadden ze vaak evenwel het gevoel zich niet te kunnen en mogen verweren tegen het geweld. Op dit vlak hadden ze te kampen met een dubbele moraal. Enerzijds is het niet mannelijk om zich niet te verweren. Anderzijds wordt zelfverdediging door mannen sterk gestigmatiseerd. Niet iedereen sprak daarnaast over het geweld omwille van de reacties die ze verwachtten te krijgen. Deze verwachte reacties waren sterk gerelateerd aan genderstereotiepe assumpties. Vaak konden ze echter rekenen op wezenlijke steun en begrip. Minimaliserende, sceptische en schertsende reacties kwamen evenwel eveneens voor. Slachtofferschap werd vaak ook niet herkend door de sociale omgeving. Uit de studie blijkt een duidelijk nood aan meer maatschappelijk bewustzijn rond psychologisch partnergeweld en rond de complexiteit van mannelijk slachtofferschap. Huidige studie kent evenwel ook enkele beperkingen. Ten eerste werd gepoogd een inclusief standpunt in te nemen naar seksualiteit toe, maar nam slechts één participant met een mannelijke partner deel aan het onderzoek. Ten tweede werden geen

participanten gerekruteerd die seksueel geweld meemaakten. Een vorm van geweld tegen mannen die in het kader van genderstereotypen net bijzonder interessant is om te onderzoeken.